

SOKOL SYDNEY LIMITED

ČLEN SVĚTOVÉHO SVAZU SOKOLSTVA

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086

ACN 000 378 736

www.sokolsydney.com

Číslo 1

Ročník LXIII

Leden / únor

Number 1

Volume LXIII

January / February

2015

LAUREÁT CENY JANA MASARYKA GRATIAS AGIT 2000

XX

Print Post Approved 100001687

XX

**THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
HEARD ON 02 9452 5617**

OBSAH

Slovo starosty a pokladníka	6
Pro krajanské spolky...	7
SBS New Radio Schedule	8
Český kalendář 2015	8
Okolo starobylého Klementina	9
Souhlasím s vysídlením Němců	10
Ohlas čtenáře	13
Pane prezidente, není to pravda!	14
Zemřel Tomáš Baťa předčasně?	15
Z Gosfordu	18
Dopis Ahmedovi	18
Vánoce letos povolili	19
Evropa páchá sebevraždu	22
Green's bid to ban toys	24
A warning from Dick Smith	25
Humor	26
Hádkový koutek	27
Kino Ponrepo	28
Jiří Planner: O Jiřím Voskovci	29
Sobotní volejbal	33
Letem světem	33
Lidské osudy	35
Perly a perličky	40
Několik črtů z mládí doma	42
Z tajů krás české řeči	45

VĚSTNÍK

Dvuměsíčník Sokola Sydney.

Obsah publikovaných článků nemusí být totožný s názory redakce. Vyhrazujeme si právo články upravit.

Redakční rada:

B Šindler, P Čermák,

M Daňková

Telefon redakce:

02 9981 4765

Email:

petevasyd@hotmail.com

Věstník se též nachází na

internetové stránce

www.sokolsydney.com

Příští uzávěrka Věstníku:

4. 3. 2015

(Vždy první středa

v každém lichém měsíci)

Z PERA STAROSTY

Milé sestry, milí bratři a milí krajané, ještě jednou bych rád všem popřál všechno nejlepší do tohoto nového roku. Rád bych také poděkoval všem dobrovolníkům, kteří svou pílí a pomocí přispěli v prosinci k úspěchu naší sokolské mikulášské nadílky. Sešlo se velmi mnoho malých capartů v doprovodu rodičů, a i některých babiček a dědečků. Bylo to opravdu potěšující a povzbuzující. Jen kdyby alespoň někteří z návštěvníků se stali členy naší sokolské jednoty. Ta potřebuje novou mladou krev, a jak je vidět, o nové mladé členy by nemusela být nouze. Doufejme, že k tomuto omlazení novou krví, českou i slovenskou, brzy opravdu dojde. Rád bych také zdůraznil, že je záhodno, aby členské příspěvky dosavadních členů byly včas uhrazeny.

Nazdar Jan Jelínek

NAŠE AKCE

Sobotní volejbal str. 33.

Pravidelné akce na zadní straně obálky; všechny akce také na SBS rádio (strana 8) a na www.sokolsydney.com.

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Prosíme zahraniční odběratele Věstníku, aby pokud možno platili předplatné v australských dolarech, většinou jde „draft“ od banky předem objednat. Za převod z jiné měny nám banka účtuje 10.50 australských dolarů. Ti, kteří si Věstník nepředplatí, si jej mohou přečíst na webových stránkách Sokola Sydney www.sokolsydney.com. Děkujeme za pochopení.

Dary a předplatné na Věstník od 1. 11. 2014 do 31. 12. 2014 celkem \$250, fond na údržbu Národního domu \$90. Mnoho díky všem dárcům.

Vydání od 1. 11. 2014 do 31. 12. 2014 celkem \$5,531.86; z toho mimořádné \$88 za WIFI booster.

Členské příspěvky - Upozorňuji, že **PŘÍSPĚVKY \$25 NA ROK 2015 MĚLY BÝT ZAPLACENY DO 31/1/2015 JINAK ČLENSTVÍ ZANIKÁ.**

Věstník: předplatné pro nečleny na kalendářní rok od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015. je \$25 v Austrálii a \$40 v zámoří.

Prosím vystavujte všechny platby na „**Sokol Sydney Ltd**“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: **Sokol Sydney Ltd., 16 Grattan Crescent, FRENCHS FOREST NSW 2086.**

„**SOKOL SYDNEY LTD**“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „**Money Order**“ je teď jediný „**Payee**“ australským bankám přijatelný. Prosíme, používejte jen tento název pro všechny platby.

Pokud platíte převodem na účet Sokol Sydney Ltd, B/S/B 112 879 číslo 108349087 zašlete, prosím, vaše jméno, datum a účel platby na email petevasyd@hotmail.com.

Dary na Věstník a údržbu sokolského Národního Domu obdržené od 1. 11. 2014 do 31. 12. 2014:

Kohout P&E	\$150	Krauss J	\$50	Liška G	\$40
Hartman K	\$50	Hurtak J	\$25	Ninger I	\$25

Stvrzenky jsou vždy přiloženy k následujícímu Věstníku.

Petr Čermák

**MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY NEBO
VĚSTNÍK NA ROK 2015 \$25?**

Důležité informace a doporučení pro krajské spolky k úspěšné realizaci Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí v r. 2015:

A. Krajský vzdělávací program a výuka českého jazyka a literatury v zahraničí – tato část je v gesci MSMT. Na jeho implementaci se kromě MSMT podílí i Dům zahraniční spolupráce (DZS), příspěvková organizace MŠMT, a MZV.

1) Semestrální stipendijní studijní pobyty

Stipendia jsou určena pro studenty z řad krajanů s přednostním zaměřením na následující obory: čeština pro cizince, dále dle kapacity jednotlivých fakult a úrovně češtiny uchazeče učitelství českého jazyka a literatury, historie, etnologie, dějiny umění a teologie. Jedná se obecně o obory související s podporou udržení a rozvoje znalosti českého jazyka a literatury. **Podmínkou účasti v programu je dobrá znalost českého jazyka.**

Podrobné informace jsou k nalezení na webové stránce www.dzs.cz v rubrice Krajané. K přihlášení je potřeba **vyplnit online formulář**. Vyplněnou a vytisknutou přihlášku **včetně jedné kopie, tj. celkem 2 exempláře**, spolu s životopisem, lékařským potvrzením o způsobilosti ke studiu, podrobným studijním programem, kopií cestovního dokladu, **doporučením krajského spolku a stanoviskem zastupitelského úřadu ČR** je třeba zaslat rovněž **prostřednictvím zastupitelského úřadu** na pracoviště zvláštního zmocněnce pro krajské záležitosti MZV ČR.

Termíny pro obdržení přihlášek na K Sydney jsou:

- pro jednosemestrální studium **v zimním semestru** akademického roku 2015/2016 (září 2015 až únor 2016) **do 27. 2. 2015;**

- pro dvousemestrální studium **v zimním i letním semestru** akademického roku 2015/2016 (září 2015 až červen 2016) **do 27. 2. 2015;**

- pro jednosemestrální studium **v letním semestru** akademického roku 2015/2016 (únor 2016 až červen 2016) **do 27. 2. 2015**

Po akceptaci příslušnou vysokou školou zašle MŠMT prostřednictvím MZV a K Sydney vybraným stipendistům Rozhodnutí o přiznání stipendia a potvrzení o ubytování.

2) Čtyřtýdenní kurz českého jazyka pro krajanů v Dobrušce

Termín kurzu: 24. 7. až 21. 8. 2015

Jedná se o čtyřtýdenní letní kurz určený českým krajanům starším 18 let, žijícím v zahraničí, kteří se chtějí naučit jazyk svých předků nebo se v něm zdokonalit. Mají možnost se seznámit s českou kulturou a poznat část České republiky. Výuka probíhá pod vedením zkušených pedagogů ve skupinách podle pokročilosti jazykových znalostí. Pro účastníky kurzu je připraven bohatý mimoškolní program (besedy, exkurze, přednášky, celodenní výlety). Výuka sestává z celkem 120 vyučovacích hodin ve skupinách rozdělených dle stupně jazykových znalostí. Na závěr obdrží účastníci osvědčení o absolvování kurzu.

Podrobné informace a **formulář k přihlášení** je dostupný na webových stránkách DZS www.dzs.cz v rubrice Krajané. Vyplněnou, vytisknutou a podepsanou **přihlášku včetně jedné kopie tj. celkem 2 exempláře spolu s doporučením krajského spolku musí K Sydney obdržet do 27. 2. 2015**

Prostřednictvím zastupitelského úřadu bude vybraným kandidátům doručeno potvrzení o přijetí. Nevybraní uchazeči se mohou stát náhradníky a případné dodatečné přijetí jim bude operativně oznamovat ZÚ na základě pokynu MZV, popř. přímo příslušný referent DZS (při nebezpečí z prodlení).

3) Dvoutýdenní kurz metodiky výuky českého jazyka pro vyučující z řad krajských komunit

Termín kurzu: 24. 8. až 4. 9. 2015

Kurz je určen **pro vyučující z řad krajanů**. Účastníci jsou rozděleni do dvou skupin: učitele u tradičních krajanových komunit (výuka dospělých) a pedagogové v Českých školách bez hranic a školách podobného typu (výuka dětí).

Účastníci absolvují dvoutýdenní intenzivní výuku metodiky s cílem zdokonalit a stabilizovat formy vyučování češtiny. Součástí kurzu je i návštěva odborných pracovišť, která mají vazbu na český jazyk a literaturu. K přihlášení je potřeba **vyplnit online formulář**, který je dostupný na webových stránkách DZS www.dzs.cz v rubrice Krajané.

Vyplněnou, vytisknutou a podepsanou přihlášku **včetně jedné kopie tj. celkem 2 exempláře spolu s doporučením krajanového spolku musí K Sydney obdržet do 27. 2. 2015**. Vyjádření krajanového spolku k žádosti svého člena musí obsahovat podporu a zdůvodnění účasti ve prospěch rozvoje výukových a kulturně-osvětových aktivit spolku.

Komise složená ze zástupců MZV, MŠMT a DZS rozhodne o přijetí do kurzu, poté vybraní kandidáti obdrží prostřednictvím ZÚ potvrzení o přijetí. Při výběru účastníků na metodický kurz výuky češtiny je rozhodující i následné uplatnění nově získaných znalostí.

Důležité!

- Rozhodnutí o přijetí či nepřijetí uchazečů do všech tří částí vzdělávacího programu bude učiněno komisí složenou ze zástupců MZV, MŠMT a DZS.
- Komise zástupců MZV, MŠMT a DZS se schází krátce po 15. 3. 2015.

Slovenské vysielanie SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Friday at 3pm via:

- Digital radio (DAB+) (SBS Radio 3)
- Digital TV (SBS Radio 3)
- Online at sbs.com.au/slovak (live and catch up listening)
- iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up)
- Podcasts

České vysílání SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Thursday at 5pm via:

Digital radio (DAB+) (SBS Radio 3)

Digital TV (SBS Radio 3)

Online at sbs.com.au/czech (live and catch up listening)

iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up) Podcasts

Český kalendář 2015

Tradiční ročenka plná zajímavého čtení na téma česká historie, výročí roku 2014, významné osobnosti, česká příroda, poezie, povídky, písničky, křížovky, úryvky ze zajímavých knížek, aj.

Vhodný dárek pod stromeček i jako podpora při výuce českého jazyka a reálií v kurzech češtiny pro Čechy v zahraničí apod. Vydáváme již od roku 1996.

Brožovaná publikace, cena v ČR 149 Kč + poštovné 21 Kč, v Evropě 15 EUR a v zámoří 15 USD i s poštovním.

Platit je možno na účet 110 103 4001/5500, složenkou nebo u našich zástupců v zahraničí. Rádi Vás s nimi spojíme, když nám napíšete.

Objednávejte na: cesky-dialog@seznam.cz nebo tel.: +420 739 091 057

Restaurace v našem Národním domě je otevřena v neděli od 12 hodin. Jídla je nutno si předem objednat nejméně 2 dny předem na čísle 0481 332 643. Minimální počet objednávek je 15. To zahrnuje i "takeaways". Restaurace může být otevřena i v jiné dny, též pro soukromé oslavy, bude-li alespoň 15 objednávek.

OKOLO STAROBYLÉHO KLEMENTINA

Dáša Ptáčková

Budova pražského Klementina je už po několik staletí jedním z nejrozsáhlejších kamenných objektů města Prahy. Byla založena již v polovině šestnáctého století, a dodnes zdobí Staré město pražské. Klementinum je ohraničeno Platněřskou ulicí, Mariánským náměstím, Karlovou třídou, Křížovnickou ulicí a přílehlým Křížovnickým náměstím, a tvoří v nitru Prahy jakousi kamennou baštu. Dnes je především známo jako sídlo univerzitní knihovny. Když ale Klementinem projdete od vchodu z Křížovnického náměstí vedle chrámu svatého Salvatora směrem ku vchodu na Mariánském náměstí, zjistíte, že procházíte objektem naprosto neobvyklým. Procházíte nádvořími, a pokud nespěcháte a stačíte se alespoň trochu porozhlédnout, nebudete litovat. Uvidíte věže a věžičky, střechy a stříšky a objevíte dokonce i obrysy prastaré hvězdárny. Dokonce třeba zjistíte i to, že k majestátní budově Klementina přiléhají alespoň také dva staré a výstavné kostely – jedním z nich je kostel svatého Klimenta, a odtud pochází i jméno „Klementinum“. Čím déle se budete pítit, tím déle nebudete vycházet z údivu. Nacházíte se totiž u několika prastarých pramenů české historie, a jste obklopeni nejrozsáhlejším stavebním objektem hlavního města České republiky vedle pražského Hradu. Stará metreologická stanice v Klementinu zaznamenávala pečlivě povětrnostní poměry v Praze po velice dlouhá léta. Jsou ovšem i jiné, zevně neviditelné poklady Klementina – a jmenujme zde třeba jen skvostnou Zrcadlovou síň. Ano, samozřejmě: Klementinum je jedním ze starých pokladů Prahy, a jeho historie je s českou historií spjata velmi úzce...

Klementinum bylo založeno již z podnětu habsburského císaře Ferdinanda I, v polovině šestnáctého století, v době obzvláštního rozkvětu české vzdělanosti. Stalo se však baštou řádu jezuitů, a zůstalo jí až do jeho zrušení v roce 1773. Po staletí fungovalo jako vynikající vzdělávací učiliště a stalo se střediskem mnoha kulturních aktivit. Za doby první republiky, asi hlavně proto, že jezuitský řád byl tehdy ostentativně „na indexu“, se toho o jeho mnohostranné funkci nijak mnoho nepublikovalo. Klementinum se ovšem kdysi stalo druhou pražskou universitou – katolickou, narozdíl od protestantského Karolina. Jezuité v něm vybudovali mimořádně účinné centrum vědění – a ovšem středisko protireformačních snah podporovaných přízní habsburských vládců. Stojí za pozornost, že tam byl kdysi vychován i páter Antonín Koniáš nechvalně proslulý soustavným ničením nekatolických knih. Po zrušení jezuitského řádu Tovaryšstva Ježíšova se vyučovací úloha Klementina poněkud změnila, a řád piaristů se ujal vedoucí úlohy středoškolského vychovatele. V Klementinu bylo zřízeno proslulé pražské akademické gymnasium, a kdekdo z českých buditelů se stal jeho odchovancem. Toto akademické gymnasium pokračovalo v přísné učební tradici jezuitské, a mezi jeho žáky patřili během let třeba i Josef Jungmann, Václav Kliment Klicpera, Thám, Šmilovský, Hálek, později také J. V. Sládek, J. S. Machar a dokonce i F. X. Šalda.

Přestože dnešní čeští odbourávači vlasteneckých mýtů z devatenáctého století se do svého systematického bourání pustili s vervou a náruživostí ničitelů skutečných nepravd, jistá fakta z české minulosti nelze přece jen dobře „vygumovat“. Nelze dost dobře v očistném zápalu hledání pravdy třeba dokazovat, že Češi byli v minulosti jen pouhým velikánským nic, a že teprve blahodárná příslušnost k Evropské unii je dovedla pozvednout k alespoň jakés takés evropské úrovni. Nelze prostě například přehlédnout ani to, že již počátkem patnáctého století Jan Hus, rektor pražské university, přímo geniálně zreformoval český pravopis a zvolil středočeské nářečí za základ spisovného jazyka – a nelze přece reformovat nějaký neexistující spisovný jazyk, a být rektorem university zajisté znamenalo doklad o její tehdejší existenci. Předvolání neohroženého Husa na církevní shromáždění v Kostnici k obraně jeho učení také zajisté potvrzovalo význam jeho přesvědčení, byť kostnickému koncilu nepřijatelného. A konečně skutečnost, že Hus svoje učení neodvolal a dal přednost upálení na kacířské hranici, ať už pak se chovali doma jeho následovníci jako ničitelé kulturních hodnot nebo jako boží bojovníci, to všechno nenasvědčuje teorii o české malosti v evropském středověku. Právětak odkaz vyhnance Komenského neukazuje na nevýznamnost přispění Čechů do vývoje evropské vzdělanosti.

Tak také ani eminentní význam Klementina nesvědčí o nepatrnosti českého přispívání k vývoji kulturní Evropy. Již před Bílou Horou, a to v roce 1616, povýšil císař Matyáš Klementinum, do tehdejška pouhou jezuitskou kolej, na universitu, samozřejmě zaměřenou směrem katolické výchovy. Dnešním českým generacím je

samozřejmě Klementinum známo především jako univerzitní – dnes již národní – knihovna se statisíci výtisků... Jako knihovník tam kdysi působil i Pavel Josef Šafařík, a v knihovně studovali velikáni jako Josef Dobrovský, a po svém příchodu do Prahy i mladý profesor T. G. Masaryk. V Klementinu byla založena nejstarší pražská hvězdárna, existovala tam významná tiskárna a v době, kdy v Karolinu zůstala fakulta lékařská, v budově Klementina jako druhé university v Praze, byla umístěna fakulta filosofická a teologická. Klementinum se za vedení jezuitů stalo daleko nejrozsáhlejším vzdělávacím objektem v Čechách, se širokým komplexem církevních i školních budov, konviktů, knihoven, lékárn a jiných objektů, jak na to poukazuje například i autor historického souboru „Toulky českou minulostí“ Petr Hora-Hořejš.

Patří tudíž Klementinum k nejdůležitějším kulturním památkám Prahy, a České republiky vůbec. Našimi vlasteneckými buditeli devatenáctého století, a i později za vzniku Československa opomíjeno, ne-li přímo ostrahováno, zasluhuje si toto starobylé vzdělávací učiliště naší vděčné pozornosti.

PROČ SOUHLASÍM S VYSÍDLENÍM NĚMCŮ Z ČECH

Bořek Šindler

Rád bych hned na samém počátku této úvahy zdůraznil toto: železniční nákladní vagony nedovážely Němce vysídlované z Čech v letech 1945-48 na jatka do plynových komor vyhlazovacích táborů v Osvětimi, v Majdanku či v Treblince. České vlaky je vyvážely poměrně spořádaně do americké okupační zóny v Bavorsku, do sovětské zóny v severním Německu a případně do Rakouska, a to v rámci usnesení a s úředním razítkem všech čtyř vítězných mocností v Evropě. Každé rodině bylo povoleno vzít si s sebou určitou částku peněz i jistou váhu zavazadel. Na hranici byli vysídlenci pod dozorem okupačních vojsk předáni německé správě. Nikde nestál žádný doktor Mengele, který by rozhodoval o způsobu jejich usmrcení – buď ihned po příjezdu, nebo po určité době pobytu ve vyhlazovacím táboře. Tolik zde tedy úvodem.

Německé obyvatelstvo žilo a vzkvétalo na území Čech a Moravy po několik staletí – při nejmenším od století třináctého. Do Českého království se pozvolna trousilo z německých krajín na pozvání českých panovníků, osazovalo především nejen pohraniční oblasti, nýbrž zakládalo zároveň i vnitrozemská města. Němci přicházeli z pokročilé západní Evropy a do Čech přinášeli výtěžky západoevropské kultury a civilizace vybudované ve středověku na pilířích antiky, římskořecké. Po celá staletí si potom v Čechách uchovávali úzké spjetí s německým živlem Střední Evropy. S použitím novodobé slovní zásoby lze směle konstatovat, že během oněch šesti set let spoluzití s Čechy v českém prostoru se v českém království vytvořil druh dvojkulturnosti, přičemž Češi musili svoji kulturnost vytvářet a obhajovat především sami, zatímco Němci zůstávali součástí mocného kulturního celku všenněmeckého. Dvojkulturnost, ba vícekulturnost nebyla samozřejmě již ve středověké Evropě žádnou výsadou života pouze v Českém království. I sama Anglie žila po dlouhá staletí pod mohutným vlivem francouzským, a nadto i v těsném soužití se svými waleskými, skotskými a irskými Kelty, již staršími osazenci britských ostrovů. V severovýchodních částech Německa žilo od středověkého pradávna velké množství slovanského obyvatelstva, a to po celém území pravého břehu řeky Labe až po Hamburk, a obrovský počet místních slovanských názvů v těch končinách je toho dodnes svědkem. Dokonce i jedno z předměstí Berlína dodnes sluje Nowaves – a není žádným tajemstvím, že východní Prusy byly ve středověku obývány sousedy slovanských Pomořanů, s hlavním městem Královec, založeným králem českým Přemyslem Otakarem II, později Koenigsberg a dnes Kaliningrad. Z těch tak zvaných, kdysi velmi početných, Polabských Slovanů dnes zbývá v Lužici opravdu už jen hrstka slovanských ostrůvků.

Není nad ctnosti německého národa. Zajisté není v Evropě, a asi ani jinde ve světě, příčinlivějšího národa nad Němce, a jejich kulturní, hospodářská a průmyslová vyspělost je opravdu jedinečná. Němci jako by mohli být všem ostatním skutečným vzorem pílě a dokonalosti. My Češi jsme on nich během oněch staletí sousedství a soužití odkoukali ledaco užitečného, a přiučovali se od nich po dlouhá léta. Němci mohou dodnes sloužit všemu světu jako národ všemi dokonalostmi bohatě obdařeným... A přece! A přece? Ano – a přece! Což o to, že rozpoutali obě poslední světové

války svojí rozpínavostí, a oběma zákeřnými přeapadeními bezbranné Belgie. Nebylo to, pravda, košer – ale ani všechny počiny Džingischána nebyly „comme il faut“. Je tu i cosi dalšího, co Němce v minulém století postavilo mimo běžné pochopení. Jejich dokonalost v páchání mezinárodních zločinů se ukázala být naprosto bezpříkladná. Žádný jiný národ nepoklesnul do takové hloubky přímo geniálně vykalkulované bestiality jako právě národ německý. Jen si to znovu představme: Němci dokázali systematicky vyřadit z lidské společnosti milióny jim politicky nebo rasově nevhodných lidských bytostí, vehnat je v nákladních vagonech do koncentračních a vyhlazovacích táborů, označit je dosud nikde jinde neprováděným otetováním – včetně dětí! – a usmrcovat je po léta v plynových komorách, a to chladnokrevně a podle předem připravených plánů. Dnes už to vyznívá dost neuvěřitelně – ale ještě před několika desítkami let se to opravdu dělo: za bouřlivého potlesku svých fanatických německých obdivovatelů prováděl Hitler ony zločiny podle svých návodů ve své již dlouho předtím publikované knize šílených preceptů německému národu dobře známých. To všechno se provádělo se systematickou německou houževnatostí, pílí a důkladností až do posledních chvil prohrané války. Dodejme ještě znovu, že se to dělo za bouřlivého potlesku Němců – ne všech Němců, leč rozhodně většiny Němců. Nu a tomuto německému bezpráví, tomuto šílenství vydali Britové a Francouzi na pospas Československo v mnichovské dohodě nejen bez jakékoli trpkosti a výčitek. Vydali nás s blaženou radostí a v naivním očekávání trvalého míru. A v roce 1938 už se všude dobře vědělo při nejmenším o Hitlerově rasovém pronásledování, i když znalost historie, a vůbec poměrů ve střední Evropě, Mr. Chamberlaina byla tehdy pranepatrná...

Tradiční rozpínavost, již od středověku jakoby zakódovaná v německé psyché, a spojená s tendencí k podnikání vojenských výbojů do východní Evropy, byla sice poněkud otupena v roce 1410 mohutnou, leč prohranou bitvou proti Slovanům u Grunwaldu na východ od Varšavy, avšak během dalších staletí opět nabyla nebezpečných rozměrů. Po vojenském vzepětí Pruska v devatenáctém století, a následném sloučení jednotlivých německých států pak už počátkem dvacátého století začalo Německo sjednocené pod prapory pruských vládců představovat skutečnou hrozbu všem evropským státům. Vyprovokovalo dvě světové války, a pod vedením Hitlera dalo volný průchod svým pocitům fyzické převahy a rasové nadřazenosti, a to za bouřlivých aklamací naproste většiny německého národa.

V poměru k nám Čechům se „naši“ čeští Němci svými soukmenovci v Říši nedávali nijak zahanbit. Drželi se koneckonců již dávno před staletími vytvořených úsilí východofranských „kulturtraegerů“: co nejdokonaleji a natrvalo opanovat dobývané území a prolnout je důkladnou německostí. Byli sice k nám přemyslovskými panovníky do Českého království zprvu zváni jen jako hosté, sotva tam ale během několika staletí zdomácněli, počali se pokládat domácím českým obyvatelům za samozřejmě nadřazené. Když se v šestnáctém století stalo České království součástí Rakouska – a to zcela dobrovolně a na vlastní požádání! – začali se čeští Němci vydávat za osazence předurčené začít Čechům dokazovat kdo je opravdu z koho. Především v oblasti jazykové. Nepřestávali se cítit spíše součástí kulturního společenství říšskoněmeckého a německy hovořících Rakušanů než jako obyvateli spřízněnými s živlem českým. Když koncem osmnáctého století prosadil racionalista císař Josef II. německý jazyk jako jedinou úřední řeč habsburské monarchie pro zjednodušení administrace v rozsáhlém rakouském mocnářství, doznal český jazyk dalšího oslabení – avšak zavedení úřední němčiny bylo přivítáno českými Němci s nemalým nadšením. Konec osmnáctého století a století devatenácté pak probíhalo v úsilí Čechů dosáhnout vyrovnání nebo alespoň posílení českosti sevřené jako ostrůvek bičovaný vlnobitím jej obklopujícího německého moře. Ovšem s hlediska Německa musí až dodnes působit ostroh českých zemí jakoby vzdorovitě vklíněný k samému srdci Německa jako dýka vražená do těla Germánie. Stačí jen pohlédnout na mapu.

Když kolem poloviny devatenáctého století začali Maďaři naléhat, aby Vídeň uznala zvláštní existenci svatoštěpánské koruny, takového uznání pak opravdu dosáhli a v roce 1867 se stala rakouská monarchie Rakousko-Uherskem, mařili čeští Němci podobné úsilí Čechů, jak jen mohli. Cítili se samozřejmě vědomě národní součástí rakousko-německého jazykového i kulturního společenství, a české snahy účinně natrvalo znemožňovali a nakonec i znemožnili. Čechům začínalo být tou dobou už naprosto jasno, že vzhledem k zásadní a trvalé opozici domácích Němců nikdy

nebudou oni sami s to docílit úplného uznání a respektování České koruny jako samostatné součásti uvnitř rakouské monarchie. Volání po odluce od vídeňského mocnářství počalo nabírat vítr do plachet, přestože v první polovině devatenáctého století šlo Čechům pouze o zrovnoprávnění, nikoli o nějaké konečné odporoučení se Habsburkům. Žádný způsob zrovnoprávnění ovšem čeští Němci, v pocitu samozřejmě nadřazenosti, nehodlali nikdy připustit. Z původních přistěhovalců už číselně jen nadutá germánská povýšenost – Čechům ostatně po staletích soužití tak dobře známá. Když Rakousko s Německem pak vyvolalo pod záminkou odplaty atentátu na habsburského následníka trůnu první světovou válku, rukovali čeští branci do boje proti Srbům a Rusům bez nadšení, ba většinou jen s odporem a z povinné nutnosti. Prohlášení samostatného státu zcela odloučeného od panství Vídně bylo po skončení války tudíž uvítáno naprostou většinou Čechů s nadšením. Na druhé straně, zřízení samostatného Československa v roce 1918 bylo od samého počátku trnem v oku naprosté většině českých Němců. Nikdy se s ním ve své většině nedokázali, ba ani nehodlali, smířit.

Ihned po svolání československé samostatnosti čeští Němci v té své zatvrzelé germánské nadutosti dávali ostentativně najevo, že oni, Němci, chtějí i se svým územím v českomoravském pohraničí nadále setrvat ve státním spojení s poraženým Rakouskem. Československou republiku jako stát, v němž měli existovat jen jako národnostní menšina, zásadně odmítali akceptovat. Tak zahájili čeští Němci znovunastolení české samostatnosti. Trvalo nějakou dobu, než došlo k uklidnění. Došlo k němu nakonec hlavně proto, že československé hospodářství počalo brzy po válce prosperovat, narozdíl od zbídačeného Rakouska a Německa. Nikdy se ovšem nedovedli srovnat s postavením národnostní a jazykové menšiny – a byli v Československu menšinou velmi početnou, přesahující počet tří milionů. Když za okázalé zanedbalosti válečných vítězů Francie a Británie uchopil v Německu moc Hitler se svou nacistickou klikou hrdlořezů, byl sudetskými Němci uvítán jako zachránce pravého německví a netrvalo dlouho, a stal se jejich idolem. Mezi ztělesněním demokratické tolerance T. G. Masarykem a nevzdělaným říšskoněmeckým tluchubou vybrali si nakonec sudetští Němci gangstera Hitlera. Ve volbách v květnu roku 1935 se stala Henleinova sudetoněmecká strana nejsilnější stranou v demokratickém Československu, získala sympatie naprosté většiny „našich“ Němců, a nakonec se proměnila v pátou kolonu podryvající bezpečnost republiky. V té době si sudetští Němci rovněž razili hesla „Es kommt derr Tag“ (Přijde den) a „Heim ins Reich!“ (Domů do Říše!). Vívali německou hrozbu Československé republiky a radovali se z pomyslení na očekávané Hitlerovy výboje – především samozřejmě na včlenění Sudet do Velkoněmecka. „Naši“ Němci ve své většině Československou republiku nikdy nepřestali pokládat za nic jiného než dočasnou nutnost, Čechy důsledně odmítali pokládat za sobě rovné. Mezi sudetskými mluvčími si v té době získali nejpřednější místo Konrád Henlein a jeho kolega Karl Hermann Frank. Ti oba zcela nepokrytě a okázale dávali přednost rozeřvanému spílání Hitlerovu před československou demokracií, a svým jednoznačně nepřátelským odporem k Čechům zachovávali staletou tradici své povýšenosti. Když vpochoďovaly oddíly německé armády rozhodnutím mnichovských zrádců do Sudet, sudetští Němci je vítali s květinami a s nepopsatelným játotem, na odív jim naivně tleskající Evropě. Byli i takoví sudetští Němci, kteří Hitlerovi netleskali? Jistěže byli. Byla jich však jen opravdová hrstka. Čeští utečenci ze sudetského území se o tom přesvědčovali na vlastní kůži. Hvězdy ovšem, evropské hvězdy, mlčely.

Když vpadli Němci na jaře 1939 do zbytku republiky, zahájili naši někdejší sudetští spoluobčané tu nejběsivější etapu svého tradičního poměru své staleté nadřazenosti a nadutosti vůči všemu českému. Z někdejších do české země pozvaných osídlenců vyrostli během staletí samolibí vládcí. Ovšem označit jejich šestiletou německou vládu v Protektorátu za pouhou nadutost či samolibost by bylo jen bagatelizováním skutečnosti. Němci se okamžitě po svém vpádu do Čech počali vyznačovat naprosto nelítostným způsobem jednání. Posílali Čechy do koncentračních táborů, ba statisíce i do táborů vyhlazovacích, pozavírali vysoké školy a uvrhli profesory i žáky do dlouholetých internací – a jejich útok byl namířen v první řadě proti vzdělané elitě národa. Netajili se s plánem transformace českých zemí na součást Německa a zničením, fyzickým zničením, Čechů jim selektivně nevhodných. Svou rasovou nadřazenost vytrubovali Němci halasně všude po Evropě – a v Čechách ji uplatňovali s tvrdostí opravdu nesmiřitelnou. Zničili prostě demokratické Československo a na

jeho troskách budovali svůj ráj nacistických usurpátorů. V popředí toho všeho stáli v Protektorátě Němci sudetští, z nichž nejpilnějším činitelem byl Karl Hermann Frank, SS-Gruppenführer Karl Hermann Frank. Ještě nás pamětníků tu po světě bloudí dost a dost, ale doposud jsem od nikoho z nich neslyšel, že by si pamatovali na sudetské Němce, kteří by byli proti nacistickým zlořádům pozvedli hlas varování. Naopak. Sudetští Němci byli od samého počátku okupace čile aktivními pomáhači Gestapa a vůbec všech německých zběsilých parafernálií. Ano, jejich den opravdu nadešel, a teď se ukazovali hodni svých předků. Nešel bych tak daleko, abych prohlašoval „co sudetský Němec, to vrah“. Nebyli to všichni vrazi. Dovedli ale k vraždám zarytě mlčet. Rasové vyhlazování trpěli, pokud s ním aktivně nespolupracovali. Pak přišel konec války a konec okupace.

Chování Němců, a obzvláště Němců sudetských, přesáhlo za okupace všechny přípustné meze. „Naši“ Němci po staletí ovšem již dokazovali svými postoji, že nás Čechy, jejich někdejší hosty, nepokládají za hodny být jejich rovnocennými spoluobčany. Během devatenáctého století důsledně zabraňovali Čechům domoci se ve Vídni zaslouženého uznání českých státních tradic. Vstupu do samostatného Československa se ve své většině bránili zuby nehty. Hitlerovu šílenou vizi nadřazeného pangermánství nakonec rovněž ve své naprosté většině přijali, zničení naší republiky s nadšením uvítali a aktivně spolupracovali na zcela konkrétním plánu rozprášení a vyhlazení Čechů z jejich vlastního českého domova. Proti bestialitám nacistů sudetští Němci nijak prokazatelně nikdy neprotestovali. Jejich vysídlení bylo namísto, jako naprosto racionální obrana našeho vlastního národního trvání. V to pevně věřím. Jejich den tedy nakonec opravdu nadešel, a bylo uskutečněno jejich tak dávné a tak vytoužené úsilí navrácení domů, do Říše. Neobešlo se to, pravda, bez jistých zavrženíhodných přehmatů, leč ty nebyly pravidlem.

Ohlas čtenáře (s výjimečnou odpovědí editorů)

Milí přátelé,

Bořkův článek isem pečlivě přečetl a shledal isem iei velice zajímavý. informativní a ve velké většině přesvědčivý. Nicméně, určité poznámky jsou dle mého mínění zapotřebí.

(1) Na rozdíl od. na příklad. článku od Oto Ulče Bořek neudává prameny svých prohlášení. Vzhledem ke všeobecnému standardu článků publikovaných ve Věstníku je to v principu přijatelné. Kde to ale již přijatelné není. ie ve tvrzení. že pouze „hrstka“ sudetských Němců byla v onosici usilí přiřadit se k Hitlerově Říši. Toto tvrzení ie klíčové v argumentu zastavajícím kolektivní vinu oproti striktní spravedlnosti. Zvláště. že v tomto případě není obtížné zjistit čísla voličů v roce 1935 podporujících Henleina a čísla voličů podporujících německé socialní demokraty Wenzela Jaksche.

(2) Kritika sudetských Němců. že mlčeli a trpěli odsun Židů do koncentračních táborů. se dá stejně dobře aplikovat na český národ za Protektorátu. Kromě manifestací českých studentů koncem roku 1939 český národ též mlčel. A dokonce 250.000 Pražáků v červnu 1942 hajlovalo a podporovalo německé područí na Václavském náměstí.

(3) Ironie osudu ie. že odsun takřka 3 miliónů sudetských Němců vsídlených do západního Německa po pár letech po válce vedl k ieiich podstatně vyššímu životnímu standardu. než měl ten nůl milión Němců. iimž bylo novoleno zůstat v Československu. Kolik tisíců Čechů a Slováků by bylo od roku 1948 vděčno za vysídlení do západního Německa místo nebezpečného útěku přes hranice!

Můi osobní názor ie. že pokud se Československo po osvobození v roce 1945 nazývalo právním státem. muselo by se soudně chovat spravedlivě, i. e., neodsuzovat nevinné lidi. Ovšem tohle je pouze můj “hindsight”.

Jan Kmenta

Milí přátelé,

aniž bych chtěl rozvádět řeč do neurčita, přece jen bych rád alespoň několika řádky reagoval na Jendovy poukazy takto:

Ad 1: Henleinova strana se v roce 1935 stala nejsilnější stranou Československa, a to s plným vědomím Hitlerova pangermánského programu a rasové nenávisti k židům. Potom, až do roku 1941, přízeň sudetských Němců k Hitlerově programu německé nadřazenosti rostla rok od roku. Svoji „hrstku“ nedovedu definovat, ale tvrdím, že to nebylo víc než několik desítek tisíc mlčenlivých. To nebylo nikdy možno nijak a ničím potvrdit, jen snad pozorováním. Nepamatuji se, že by někdy někdo v Sudetech pozvedl hlas. Vinu Němců pokládám za vinu celého německého kolektivu. S argumenty proti kolektivní vině Němců nesouhlasím.

Ad 2: Nelze srovnávat projevy okupovaných Čechů s projevy okupantů. O taková nahnání na „veřejné“ projevy nebylo nouze. Češi nikdy vlastní iniciativu k hajlování neprojevili. K zacházení Němců s židy nemohli okupovaní Češi jinak než mlčet. Mlčela Evropa, mlčeli i Chamberlain s Daladierem

Ad 3: Ano, to byla ironie osudu. Leč to se nijak přímo nevztahuje k vysídlení. Vysídlení oslabilo Českou zemi na mnoho a mnoho generací, leč i toto nepochybně oslabení pokládám za nepříznivou nutnost, a z mého pohledu za nevyhnutelnost.

Ad poslední odstavec: Ovšemže právo je právo. Ovšem také: „Inter arma silent musae“. Právětak by nás dnes dovolávání se „práva“ vůči mnohanásobným vrahům mohlo dovést na pokraj zhouby civilisace.

Těmito řádky jen odpovídám, a děkuji za pozornost.

Nazdar, *Bořek*

Milí přátelé,

doufám, že shledáte diskuzi mezi JUDr. Bořkem Šindlerem a Profesorem Janem Kmentou fascinující. Já se osobně přikláním k Bořkovu názoru, ale zde musím připustit, že nejsem zcela nezaujatou pozorovatelkou. V roce 1966 jsem se zúčastnila výměny studentů mezi studenty několika pražských Univerzit a studenty Universit v Lübecku. Nikdy nezapomenu na diskuzi s německými studenty, kteří nám zcela arogantně vysvětlili, že podle jejich názoru je platnost Mnichovské dohody nesporná, i když ji prozatím nehodlají uplatňovat... Mluvím zde ovšem jen svým jménem, ne jako reprezentant druhých redaktorů.

Nazdar,

Maruna Daňková

Pane prezidente, nemluvíte pravdu...

19. 11. 2014 *Milan Hulík*

Prezident Miloš Zeman prohlásil při letošním výročí 17. listopadu ke shromážděným demonstrantům, kteří na něj vytáhli červené karty, že se jich nebojí. Že se na rozdíl od nich nebál ani před 25 lety na Národní třídě. Samozřejmě většina demonstrantů se tehdy na Národní třídě bát nemohla, protože ještě nebyli na světě. Pan prezident má ale pravdu, když říká, že se tehdy na Národní třídě nebál: bát se totiž ani nemohl, protože tam tehdy nebyl! Jsem schopen mu to dokázat na 99%.

Byl jsem členem „Parlamentní komise pro dohled nad vyšetřováním událostí 17. listopadu“ (Stankova komise), kde jsem v lednu 1990 vystřídal JUDr. Otakara Motejla, který se stal předsedou Nejvyššího soudu ČR. Tato komise vykonávala dohled nad vyšetřováním zásahu Pohotovostního pluku SNB na Národní třídě, které prováděla tehdejší vojenská prokuratura. Komise však sama rovněž vyslychala desítky svědků, sledovala řadu stop a snažila se vojenské prokuratuře napomáhat; neměla však na rozdíl od ní pravomoci podle trestního řádu, to znamená, že si nemohla vynucovat přítomnost svědků nebo je jinak postihovat podle trestního řádu. Protože však pracovala v týdnech po pádu režimu, tak přetrvávající strach a šok z mocenského převratu a ztráty ochranného krunýře (vedoucí úlohy a moci) a k tomu existenční obavy důstojníků VB a StB, velitelů při zásahu na Národní třídě a jiných komunistických funkcionářů, působily více než nějaká ustanovení trestního řádu.

Soudruzi se báli a byli ochotní vypovídat. Nakolik pravdivě, si musela komise posoudit sama. O rok později parlamentem z poslanců zvolená „Parlamentní komise pro vyšetřování události 17 listopadu“ (Rumlova), tentokrát ne již jen komise pro dohled, ale komise, která prováděla vlastní vyšetřování, již měla procesní pravomoc podle trestního řádu. Protože jsem byl členem první komise a spolupracovníkem v roli právního experta a vyšetřovatele druhé komise, znal jsem všechny, dnes již odtajněné, materiály těchto komisí. Obě komise vyslechly stovky svědků, mezi nimi všechny pokud možno známější osoby, které byly nebo měly být na Národní třídě v době „slavného pádu“ komunistického režimu. Dodejme: hlavně v místech zásahu policejních biců. Komise, zejména ona Rumlova, se snažily mapovat hodinu po hodině, co se vlastně dne 17. 11. 1989 stalo a kdo za protiprávní jednání příslušníků nese odpovědnost. Nebudu čtenáře unavovat nějakými dramatickými nebo konspira-tivními úvahami, ale omezím se na konstatování, že se žádná z těchto komisí nesetkala se svědkem ing. Milošem Zemanem z Národní třídy. Miloš Zeman, který díky svému článku „Prognostika a přestavba“ otištěném v Technickém magazínu v srpnu 1989, byl již v listopadu 1989 v ČSSR známou osobností, se v následujících týdnech jako kooptovaný poslanec Federálního shromáždění a díky svému vystupo-vání v divadlech, zejména v Semaforu, stal populární osobností; také proto, že si dokázal z politiky dělat legraci. První komise pracovala až do května 1990, druhá komise byla vytvořena 20. září 1990 a i její vyšetřování trvalo několik měsíců.

Považuji za naprosto nemyslitelné, aby ani jedna z těchto komisí nevyslechla Miloše Zemana jako svědka – přímého účastníka zásahu na Národní třídě.

Komise také vydaly výzvy, aby se svědci, zejména postižení z tohoto brutálního zásahu komisí přihlásili, protože se jednalo také o dokumentování zranění a dalších poškození na zdraví těch demonstrantů, kteří by měli nárok na eventuelní odškodnění. Několik set osob bylo totiž při demonstraci zraněno, asi 10 dokonce těžce. Krev na dlažbě a plno osobních věcí, o které demonstranti přišli při bití příslušníky Pohotovostního pluku, bylo svědectvím brutality zákroku. Zcela odlišný popis průběhu surového zákroku panem prezidentem, je dalším důkazem, že na demonstraci nebyl. Nešlo vůbec o nějaký „strejcovský“ zásah příslušníků LM (kteří na Národní třídě nebyli), jak to líčí pan prezident, ale o útok speciální jednotky, navíc s posilou ještě vycvičenějších tzv. Červených baretů! Zabýval jsem se tímto vyšetřováním vlastně nadvakrát – nejen jako člen a spolupracovník obou komisí, ale i jako pracovník Úřadu FMV pro ochranu ústavy a demokracie (pozdějšího BIS) z titulu ředitele inspekce tohoto úřadu. **Znovu opakuji – v celé dokumentaci obou komisí a Úřadu FMV pro ochranu ústavy a demokracie týkající se události dne 17. listopadu na Národní třídě, se jméno Miloše Zemana nevyskytuje!** Loňského roku vydal ÚSTR dvoudílný objemný sborník obsahující protokoly komise (Edice dokumentů, ÚSTR, 2013). Pokud byl Miloš Zeman v inkriminovanou dobu na Národní třídě jako účastník demonstrace, pak jenom jako tajný účastník, kterého tam nikdo neviděl. Musel tam tedy být v přestrojení. Pak bych se pana prezidenta chtěl zeptat, **proč se na výzvu obou komisí jako účastník demonstrace nepřihlásil, aby mohl podat své svědectví? Protože jste tam nebyl pane prezidente! Proč teprve po 25 letech nám sdělujete, že jste také účastníkem této slavné demonstrace a že jste se nebál?** Nejednáte tedy stejně, jako ti „hrdinové“, o kterých jste mluvil, kteří se po Pražském povstání v květnu 1945 vyrojili v nebývalém množství, aby všichni vyprávěli, jak bojovali proti nacistům na barikádách? Je paradoxní, že o těchto „bojovnicích z barikád“ mluvíte spolu s tvrzením, že jste na Národní byl také. Byl jste i Vy jedním z těchto falešných barikádníků?

Aniž bych mířil na pana prezidenta, „bojovníků“ z Národní bylo skutečně více. Znáám takové, kteří tam opravdu byli – seděli dne 17. 11. 1989 večer ve Filmovém klubu v paláci Adria – na Národní třídě.

Zemřel Tomáš Baťa předčasně a zbytečně? 6. 8. 2012 *Eliška Jechová*

<http://eportal.parlamentnilisty.cz/Articles/4974-kdyby-nepospichal-tomas-bata-pokarat-nezdarneho-syna-tomika-2008-mozna-by-tragicky-nezahynul-pise-91-leta-spisovatelka-a-pametnice-eliska-jechova-pro-eportal.aspx>

Kdyby nespíchal Tomáš Baťa pokárat nezdárného syna „Tomíka“ (+2008), možná by tragicky nezahynul, píše 91-letá spisovatelka a pamětnice Eliška Jechová pro ePortál

12. července 2012 uplynulo 80 let od tragické smrti Tomáše Bati. Město uspořádalo dopoledne pietní vzpomínku na Lesním hřbitově u hrobu Tomáše Bati. Zlínské noviny věnovaly pietní vzpomínce celou stranu s fotografií T. Bati a hrobu. Zveřejnili i údaje Ministerské komise, která vyšetřovala tragickou smrt T. Bati. Komise označila za její příčinu ztrátu prostorové orientace pilota. Vyloučila technické selhání stroje.

Záhadou však stále zůstávají okolnosti startu letadla za podmínek tak nepříznivých pro let. Budu mít 92 let a děkuji Bohu, že mi do těchto let ponechal duševní svěžest. Stále píši na počítači a e-mailem si dopisuji s přáteli a rodinou. Jsem už snad jedna z mála, která nosí v duši tuto záhadu tragických okolností smrti T. Bati. Má svíce již dohořívá a nechci si vzít toto tajemství na onen svět. Mohla bych mnohé, ještě dokud žiji, objasnit ze soukromého života Tomáše Bati.

Můj otec pracoval jako mechanik na letišti v Otrokovicích. Dobře se znal s pilotem Jindřichem Broučkem, který byl o rok starší. Můj muž byl „batovec“ o 10 let starší než já a kamarádil se s mladším bratrem pilota Broučka.

T. Baťa, když jel na služební cestu sám, vždy si sedl vedle pilota a při letu se s ním bavil a někdy i svěřoval. Jednou si povzdechl: „...mám mladou, VZDĚLANOU a pěknou ženu, kterou mi mnozí závidí. Chtěl jsem mít mnoho dětí. Můj otec jich měl 11 a já mám jednoho syna a žena mi ho rozmazluje“.

Střední školu jeho syn Tomík studoval ve Švýcarsku, aby se naučil cizí jazyky. Domů jezdil na 1. Máje, na prázdniny a Vánoce. Když měl 14 let, tak ho otec donutil jeden měsíc prázdnin pracovat jako dělník v továrně, aby poznal výrobu obuvi jako budoucí majitel. To se však Tomíkovi příliš nelíbilo a nerad jezdil na prázdniny do Zlína. Maminka za ním často jezdila a dávala mu peníze, takže opravdu žil jako miliónářský hoch.

Když měl 17 let, volal otcí, že na prázdniny do Zlína nepřijede, že pojedete s kamarády na výlet. Tomáš Baťa se rozčílil a nařídil mu, aby hned přijel do Zlína. Syn neuposlechl. Bylo již 11 dnů prázdnin a on ještě nepřišel.

K večeru 11. července telefonoval ze své kanceláře Tomíkovi, kdy mu oznamoval, že zítra letí do Švýcarska na zahájení provozu nové továrny a přeje si, aby se otevření zúčastnil, a poté s ním poletí do Zlína. Syn mu však odpověděl: „Až přiletíš, nebudu již ve Švýcarsku“, a položil mu telefon. BAŤA V ROZČÍLENÍ NAPSAL LISTINU, KTERÁ USTANOVILO PRODEJ VŠECH AKCIÍ FIRMY TOMÁŠE BATI NEVLASTNÍMU BRATRU JANU A. BAŤOVI.

Tuto listinu našel notář při pozůstalostním řízení v trezoru jeho kanceláře, přiloženou k poslední vůli z r. 1931. Tomáš Baťa naplánoval odlet na půl páté. Rovněž i můj otec musel být ve čtyři hodiny na letišti.

Ráno byla v Otrokovicích hustá mlha. Baťa byl velmi neklidný a netrpělivý. Čekal s piloty v odbavovací hale a nechal telefonicky prověřit počasí v okolí. U ranní kávy prozradil pilotům obsah včerejšího telefonátu se synem. Po půl hodině zprávy z telefonátů hlásily již pěkné počasí v Mnichově, v Curychu i ve Vídni. V Otrokovicích však byla stále ještě velmi hustá mlha.

Asi po čtyřiceti minutách čekání dal T. Baťa příkaz ke startu s dovětkem: „Musíme odletět, jinak mi syn opravdu ujede...“. Pilot Brouček, který znal tvrdohlavost šéfa, proto neodporoval a příkaz splnil. Nedlouho po startu se letadlo zřítilo. Otec byl mezi prvními u havarovaného letadla. Snad kdyby Baťa seděl v kabině, tak by možná se zraněním přežil. Otec se informace o ranním hovoru před startem dozvěděl od pilotů a doma nám je tlumočil. Letadlo bylo později vystavené v Baťově památníku, který nechal postavit jeho nevlastní bratr Jan A. Baťa. Navštívili jsme s rodiči několikrát památník a mám doma i fotografii zříceného letadla.

Při výročí tragické události otec často vzpomínal na okolnosti a poukazoval na to, kam až může vést neposlušnost dětí. Tato okolnost zůstala po desetiletí veřejným tabu. Nechtěli jsme, aby toto tajemství mladého Tomíka nějak diskreditovalo a netrpěl nějakým komplexem viny za smrt svého otce, protože jsme jej, jako jediného syna Tomáše zakladatele, zbožňovali.

Tomáš Baťa vychovával svého nevlastního bratra od sedmi let jako syna. Byl na něj

Z Gosfordu

Jana Reichová

Je pondělí 14. prosince a začíná pěkně, jako vždy, když hlídáme naše nejmladší pravnuče, tři a půlletou holčičku Máju. Hraje si a vyvolává: „Babi, dědo!“ Dědu volá častěji, miluje ho.

A najednou telefon, kamarádka ze Sydney volá, - zapněte si televizi, něco strašného se děje.

Na Martin Place, kde již v tuto dobu stojí krásný veliký vánoční strom, přepadl ozbrojený muslim Man Haron Monis klidně snídající občany ve známé kavárně Lindt. Celou tu strašnou záležitost již dobře znáte z televize, rádia a jistě také z novin.

Tento muslim dostal v Austrálii politický asyl a občanství.

Tedy hlídali jsme pravnučku a při tom sledovali televizi, odpovídali na telefonáty přátel a volali také zase dalším.

Ano, muslimové se zde stále dožadují více a více mešit, stále si stěžují, že jsou odstrkováni. Ve čtvrtích, kde je jich nejvíce není možné si ani přečíst nápis na obchodě, protože proč anglicky, nám do toho přece vůbec nic není, co se tam prodává. To je jen jejich věc.

Během té hrůzné zprávy jsme museli bohužel odjet do nejbližšího nákupního střediska: hlavním důvodem bylo vyzvednutí léků v lékárně. Tam mě zastavila jedna paní a rozčileně se ptala, zda vím, co se v Sydney děje.

Naproti lékárně je kavárna a tam seděly tři zahalené muslimky, náramně se bavily a cosi pojídaly a popíjely. Jistě to bylo halal.

Ještě tentýž večer jsme na televizi slyšeli, jak si zejména muslimské ženy stěžují, že se nyní budou bát vyjít na ulici, že se jistě na ně všichni oboří a budou jim vyčítat něco, za co ony přece ale vůbec nemohou.

To ještě není to nejhorší.

V úterý se na tom Martin Place konalo shromáždění k uctění památky dvou zastřelených Australanů a těch, kteří byli zraněni a museli vytrpět ty nekonečné hodiny v uzavřené kavárně s ozbrojeným teroristou.

Martin Place byl plný květin, přišel tam také ministerský předseda Australské vlády s manželkou, ale s nimi také představitelé islámu v Sydney.

Nemyslím, že jsem zažila horší zneuctění těch, kteří trpěli, těch kteří nepřežili. Odporná šaráda a oni nyní samozřejmě prohlašují, že jich se to netýká, to provedl ten jeden člověk, který měl mentální trauma, to nemá nic společného s jejich náboženstvím.

Jak dlouho je necháme, aby s námi hráli tuhle trapnou hru? Zase nyní jsou to oni, kdo budou trpět a my se k nim musíme chovat slušně, protože oni za nic nemohou.

Kořený mám a vždy budu mít v České republice, ale Austrálie je domovem celé mojí rodiny; také té maličké pravnučky.

Nemohu jinak, ale se vším tím, čím mne ponaučili pan Benjamin Kuras, pan L. Frýbort a další, kteří opravdu o islámu vědí velmi mnoho, vím, že muslimům nikdy věřit nemohu a nebudu.

Ne jenom pro moje vnoučata a pravnučata, ale celou tu mladou generaci, máme všichni povinnost něco dělat, aby svět pro ně zůstal takový, jaký jim západní civilizace **prozatím** může poskytnout.

DOPIS: Milý Ahmede, vítej v České republice 20. 1. 15 Tomáš Vodvářka

Ještě než vstoupíš na naše území, rádi bychom Ti sdělili několik informací, aby se Ti u nás dobře žilo.

Přicházíš do pro Tebe zcela nového prostředí, kde je vše trochu jinak, než jsi byl doposud zvyklý. Rádi bychom Ti vysvětlili několik pravidel, která budeš muset dodržovat.

V naší zemi je mnoho různých náboženských skupin. Vedle nejpočetnějších katolíků jsou zde i evangelíci, husité a považ – třeba i Hare Kršna. Tito lidé mezi sebou normálně mluví, navzájem se zdraví při setkání a ani jednoho z nich nenapadne

vnucovat tomu druhému své vidění světa. Všichni si staví své svatostánky, kde se pravidelně scházejí k modlitbám ke svému Bohu, a nestává se, aby byli jedni napadeni druhými, případně aby používali střelnou zbraň k vyjádření svého postoje k nim. I ta většina, co v Boha nevěří či nemá potřebu se sdružovat, toleruje ony věřící přinejmenším tím, že je nechává na pokoji. U nás ctíme lidskou bytost jako jedinečnou entitu a je nám celkem jedno, jakého je vyznání. S naší kulturou jsou spojeny některé symboly jako třeba kostely či Boží muka, která nám tady zanechali naši předkové. Máme je rádi, jsou naše a chceme je tu mít i nadále.

V našich školách se Tvé děti budou učit mnohému, co se u Vás nejspíše moc neříká. Třeba to, že ve středověku musela křesťanská Evropa bojovat s Tvými předky o holé přežití. Naším dětem sdělujeme i to, že Tví odvěcí nepřátelé – Židé – byli za války v 40. letech minulého století masově hubeni v likvidačních táborech, a dokonce i to, že se to vše dělo za plného souhlasu Tvých muftí. Nám Židé nevadí, v naší zemi postavili mnohé památky, dávali práci lidem a byli to vlastenci-filantropové. I na jejich odkazu stojí naše evropská civilizace.

V naší zemi potkáš na ulici mnoho žen. Tyto ženy chodí prostovlasé, v letních měsících v lehkých šatech, pod nimiž lze občas spatřit či tušit jisté znaky, které muže přirozeně přitahují. V létě u vody jsou tyto ženy zahaleny jen do malých pásků přes příslušná místa a dokonce jsou i takové, které si v některých vymezených oblastech na sebe neberou nic. Tyto ženy nejsou, jak se možná domníváš, prostitutky a nejsou určeny k věčnému zatracení. Naopak, pro muže znamenají věčnou inspiraci, idoly, o něž usilujeme, avšak nikoli jen k vybití našeho pudu, ale třeba i jen k přátelskému rozhovoru. Když nás někdy odmítají a dokonce neplní naše přání, není v našich zemích zvykem vytáhnout na ně bič nebo kamení. Dokonce se možná setkáš s tím, že ona žena na některém místě poroučí mužům. Ne, nejde o konec světa, jak Tě jistě napadne. U nás je zvykem, že uznáváme inteligenci a vůdčí schopnosti bez ohledu na to, kdo má co skryto pod šaty.

V naší zemi platí zákony. Víím, že v Tvé taky, ale u nás nevycházíme při jejich tvorbě z 1500 let staré knihy, ale z diskuse vedené mezi lidmi, které si volíme. I když jsou mnohdy nedokonalé a jejich znění bývá dvojaké, je tento systém dán dlouhodobým vývojem společnosti, která se jmenuje demokratická. V našich zákonech myslíme na ledacos, občas nám i něco unikne, ale většina činnosti je v nich podchycena. Nesekáme ruce za krádež a nebičujeme lidi jen za to, že nebyli dostatečně uctíváni k prezidentovi republiky. Dokonce je možné se proti našim autoritám postavit a neriskovat podřízku.

V naší zemi se můžeš setkat s tím, že na veřejných i soukromých místech lidé spolu sedí a pijí alkohol, případně si na grilu opékají vepřové maso. Alkohol se u nás pije již mnoho set let a nezdá se, že bychom byli tímto způsobem nějak zásadně postiženi. Naopak, mnohdy slouží k tomu, aby ve společnosti byli lidé veselejší, vtípnější a cítili se při jeho požívání uvolněně. I ten vepřový stejk je pro mnohé z nás pochoutkou, bez které si neumíme představit sobotní posezení s přáteli na zahradě. Máme za to, že toto vše patří k našemu životu a že nejspíše popíjením a pojidáním výše uvedeného nedojdeme věčného zatracení. Mohu Tě ubezpečit, že Tě nikdo nebude nutit jíst, co nechceš, ale byli bychom rádi, aby ses nermoutil nad tím, že ve vedlejší stavení se zrovna odehrává zabíjačka, případně slaví Silvestr.

Milý Ahmede, pokud vše výše uvedené budeš akceptovat a budeš se snažit najít si rychle nějakou práci, abys – jak je tomu zvykem u Vás – jen Ty sám uživil své potomky, jsi u nás vítán.

Všední den s islámem aneb vánoce letos povolili.

4. prosince 2014 lidovky.cz Vladislav Rogozov

Postupující islamizace Británie je zdrojem nepřeberného množství absurdních zážitků. To, co by se za jiných okolností dalo vydávat za téměř humorné historiky, však vyvolává spíše smutek a mrazení v zádech. Z tohoto zlého snu se totiž nedá probudit. Stará dobrá Anglie umírá v přímém přenosu. Zdejší absurdita už dosáhla takových rozměrů, že jsme tu svědky třeba toho, jak státní inspekce trestá vynikající školu za to, že je příliš etnicky anglická nebo třeba toho, jak se angličtí radní v anglickém městě zdráhají vyvěsit anglickou vlajku – jen proto, aby neurazili citění svých

muslimských spoluobčanů. Je důležité šířit informace o dění v Anglii, protože jestli budeme jednou podobné věci zažívat i v České republice, nebude už cesty zpět.

Po napsání posledních dvou článků („Neberme si příklad z Británie...“ a „Jak jsem viděl starou dobrou Anglii...“) jsem dostal několik podnětů, abych uvedl také nějaké osobní zážitky z probíhající islamizace.

Na úvod jen řeknu, že jsme se sami před lety přestěhovali z centra Sheffieldu na předměstí, kde nežije muslimská populace. Vesnice a okraje města jsou totiž už jediným místem, kde je možné se s islámem denně nesetkávat a kde je ještě možné zažít tradiční anglickou společnost. Místní hospůdky, hudební akce, fotbal – tam všude jako by se čas vrátil zpět před éru multikulturního šílenství. Je však jen otázkou času, kdy i tento svět navždy zmizí v multikulturním, či přesněji islami-začním kotli. I kdybych o tomto faktu sebevíc přemýšlet nechtěl, každý jednotlivý den v práci či ve městě mi zdejší realitu připomene se silící naléhavostí.

Zde tedy uvádím několik postřehů, jak takový všední den s islámem vypadá. Tak rozhodně mě už například nezaskočí, jak často každý den v práci vyslovím jméno Mohamed nebo kolik zahalených žen kolem sebe zrovna vidím (zdravotnice, příbuzní, pacientky). Není výjimkou, že těch zahalených je v daném okamžiku více, než prostovlasých. Pokud vejdu do šatny a tam se zrovna některý kolega klaní na rozprostřeném ručníku s obrázkem Mekky, je to v pohodě, prostě dělám, že si ho nevšímám. Takový je prostě kolorit „moderní“ britské společnosti.

Mírný problém v každodenním životě ale už mohou představovat určitá praktická omezení. Tak například, pokud si chce někdo objednat brzy ráno taxi a je zrovna ramadan, má smůlu. Dispečerka jen milým hlasem doporučí, ať si raději zajistí alternativní dopravu, protože všichni řidiči jsou muslimové a prostě nepracují. Nebo takový nákup v supermarketu. Pokud má někdo v košíku třeba slaninu a pivo, může se mu stát, že ho muslim u pokladny odmítne. Takový zákazník pak musí vystát ještě jednu frontu, tentokrát k nemuslimskému pokladnímu.

Jednou z mála pozitivních dopadů islamizace je, že se dá ušetřit čas i peníze za cestování. Když někdo kupříkladu touží po exotice a chce vidět, jak vypadá život třeba v takovém Pákistánu, vůbec nemusí do žádného Pákistánu jezdit. Stačí se projet některou z muslimských čtvrtí tady. Vše je téměř identické – včetně lidí, kostýmů, obchodů, hudby, jídla, pořádku i bezpečnosti.

Pokud byste při takové poznávací jízdě poslouchali BBC 4, můžete si vyslechnout (stejně jako já před několika dny) příklad současné dramatické tvorby. Hlasatel dílo uvedl jako úsměvnou komedii z muslimského prostředí s názvem „Dokud nás džihád nerozdělí“. V této hře se moderní muslimská žena postupně dovtipí, že její snoubenec je terorista a rozmlouvá mu jeho plán odjet bojovat proti nevěřícím na Blízký východ. Přesvědčuje ho tedy, že džihád za práva muslimů prý lze vést i mírnějšími prostředky v jejich každodenním životě tady doma v Británii. No prostě, komedie k popukání. Až mi z toho smíchu běhal mráz po zádech.

Pozadu v trendu smířování se s islamizací nezůstává ani televizní BBC (důsledek proislámské politiky a rostoucího počtu muslimských zaměstnanců). Zcela nedávno jsem tak večer sledoval pořad „Udělejte ze mě muslimku“ („Make me a Muslim“). V tomto svém původním pořadu BBC představuje portréty britských dívek, které konvertovaly k islámu. Každý měsíc zde totiž konvertuje k islámu několik set až tisíc bílých Britů, k islámu konvertovala například i švagrová bývalého premiéra Tonyho Blaira. I sama BBC proto zřejmě usoudila, že je potřeba britskou společnost na tento fakt připravovat, aby byla probíhající kulturní změna co nejhladší.

A mohu přihodit několik historek z práce. Před několika dny jsem sloužil na jednotce resuscitační péče. Jde o oddělení plně nejmodernějších přístrojů, kde se léčí ti nejvíce nemocní pacienti. Uprostřed rušného dne zazvonil u dveří oddělení zvonek, a jelikož jsem byl zrovna nejblíže, otevřel jsem. Za dveřmi stál bradatý muslim v hábitu. „Dobrý den. Máte u nás příbuzného?“ zeptal jsem se. „Ne,“ odpověděl muž bez pozdravu, „nemůžu najít mešitu; kde je tu nejbližší mešita?“ Když jsem mu řekl, že nevím, tak on na to, že ho to u nevěřícího nepřekvapuje a ať mu tedy rychle zavolám nějakého muslima. Tento požadavek jsem odmítnul a rozloučil se. Než se před ním zavřely dveře, stačil ještě zavolat: „Aláh akbar! Brzy budete všichni vědět, kde je nejbližší mešita. Aláh je veliký!“

V univerzitní knihovně jsem potkal kolegu z nemocnice. Povídali jsme si o práci a potom přišla řeč i na politiku a na poslední události v Sýrii. Osmělil jsem se a zeptal se ho, co si myslí o krutosti islamistů. Úplně se rozohnil: „Ale vždyť oni přece nemají letadla. Jak se můžou bránit?! Kdyby na ně Amerika neútočila, nikoho by nepodřezávali, to je přeci jasný ne?!“ „Nevím, Mohammede. Mám trochu obavy, jak to všechno bude pokračovat...“ odpověděl jsem mu. „Ale to vůbec nemusíš! My to tady za nedlouho všechno převezmeme. A to bude pořádek, to uvidíš. Žádní opilci, žádná dekadence! Nakonec budete všichni rádi.“ Odmlčel jsem se: „Hmmm... a až to tady, jak říkáš, převezmete, budou pak muset všichni konvertovat na islám?“ „Ale vůbec ne,“ řekl nahlas a rozesmál se. „Klidně můžeš zůstat kuffar! Ale budeš mít daleko větší daně, samozřejmě. Takže nakonec bude i v tvém nejlepším zájmu, abys islám přijal. Aláh je veliký! A i pro rodinu to tak bude lepší. Ničeho se neboj, pomůžeme Ti, budeš šťastný!“

To všechno jsou sice věci, které mě stále ještě poněkud zarazí, postupem času je však pomalu přestávám řešit. Tak to prostě je, Británie se stává islámskou zemí a já to nezměním. Daleko silněji a osobněji však vnímám dopady islamizace na životy konkrétních lidí, které znám. Uvedu namátkou několik příkladů (jména jsem pozměnil).

Tak třeba Janet, jedna z našich sestřiček, si mezi řečí posteskla, že její šestnáctiletý syn začal nedávno brát drogy. Dříve miloval sport, jeho muslimští spolužáci ho však kvůli tomu tak šikanovali, že sportování nechal. Janet si stěžovala ve škole, ale bezvýsledně. Nemůže prý vystupovat proti zájmům etnické menšiny (i když v tomhle případě muslimové tvořili ve třídě etnickou většinu). A za nějaký čas její syn začal brát. Drogy prý dostává od pákistánských dealerů.

Anestezioložka Ruth, moje kolegyně, mi nedávno vysvětlovala, proč jezdí do práce v čepici. Před lety ještě dojížděla na kole, ale jak v okolních čtvrtích přibývalo muslimů, necítila se bezpečně a začala jezdit autem. Pak se začala bát i v autě, protože na ni jako na nezahalenou ženu-řidičku sprostě pokřikovali. Proto teď jezdí v autě a ještě v čepici.

Mladá policistka Helen, sousedka přes ulici, má zase jiný příběh. Jednou při silniční kontrole Helen zastavila rychle jedoucí auto. Řidičem byl muslim. Pokutu zaplatit odmítl a následně si na policistku stěžoval, že prý ho zastavila z rasových důvodů – šlo prý o šikanu, protože byl muslim. Nepomohla jí objahoba, že byla tma a že nemohla vidět, kdo auto řídí, spolujezdci samozřejmě potvrdili řidičovu výpověď. Pokutu tedy nakonec musela platit Helen – za projev rasové nesnášenlivosti. Od policie se před časem rozhodla odejít.

Sanitář Martin mi vyprávěl o malém městečku Market Rasen, které leží na východ od Sheffieldu a kde má příbuzné. V městečku mají základní školu, kterou milují děti i rodiče. Minulý měsíc vydala státní školní inspekce (Ofsted) hodnotící zprávu, která potvrdila, že škola funguje výborně a dosahuje vynikajících učebních výsledků. Přesto inspekce odmítla dát škole celkové ohodnocení „vynikající“ a snížila ho na „dobrá“. A jaký tedy objevili nedostatek? Škola je prý příliš anglická a příliš bílá (chodí do ní totiž téměř výlučně bílé anglické děti). Slovy inspekce – „škola selhala v tom, že nezajistila, aby její žáci porozuměli kulturní různorodosti moderní britské společnosti a zakusili tak na sobě bezprostřední interakci se svými protějšky z odlišného etnického pozadí“. Martin mi říkal, jak jsou tam lidé zklamaní a bezradní. Nejsou žádní rasisti, škola si děti nevybírá dle barvy pleti nebo původu. Do jejich městečka však prostě zatím větší vlna přistěhovalců nedorazila. Co prý tedy mají dělat? Mají si tam rychle nějaké muslimy pořídit?

Do kostelíka stojícího na vršku v naší vesnici dojíždí farář Matthew. Je to prostý a moudrý člověk, bývalý ocelářský dělník. Když paní Thatcherová zavřela v osmdesátých letech v Sheffieldu ocelárny, překvalifikoval se na faráře a druhou půlku života tak trávil ve službě na farnostech v okolí. Mluvili jsme spolu nedávno o vánocích a tradicích. Mimo jiné mi řekl: „Víš, ale nemysli si, že to takové u nás bylo vždycky. Ulice bývaly plné lidí zpívajících koledy. To se ztrácí. To je všechno ta politická korektnost. Tu jsme dříve neměli...“ Pak mi vyprávěl, jak každým rokem ubývá vánočních tradic a křesťanských symbolů, protože tradiční vánoce prý mohou urážet citění muslimů (a mnoho muslimů už také proti slavení vánoc veřejně protestovalo). Od připomínání vánoc na pracovišti ustupuje i řada zaměstnavatelů, v některých čtvrtích lidé už nedávají do oken vánoční výzdobu. Často za tímto trendem stojí

i sami horliví úředníci magistrátu, kteří dělají vše pro to, aby se nic nedotklo muslimského citění. Jistou úlevou tak prý bylo, když sama Muslimská rada Británie (The Muslim Council of Britain) vydala prohlášení, že vánoce nejsou zakázány a že všichni, kdo vánoce chtějí slavit, si prý mohou normálně koupit stromeček i krocana. Rada pak vzkázala i muslimům, že by se neměli cítit slavením vánoc uraženi, protože Ježíš byl přece prorok islámu. „Nevím však, jak to bude vypadat za dalších deset či dvacet let,“ dodává ustaraně Matthew, „já už tu asi nebudu, ale co ti ostatní...“

Dalším symbolem, který se dotýká citění muslimů, je samotná anglická vlajka – kříž Svatého Jiří. I sami někteří Angličané už mají obavy, že jejich národní vlajka by mohla být vnímána jako rasistický symbol (vyvolává prý u muslimů nepříjemné vzpomínky na křížové výpravy). V některých obcích se dokonce zasustupitelé rozhodli vlajku raději vůbec nevyvěšovat, aby se tak nedotkli citění svých muslimských spoluobčanů. Ano, zdejší absurdita soužití s muslimy dosáhla takového stupně, že se (někteří) Angličané v Anglii obávají vyvěsit anglickou vlajku.

Koho z místních by před lety napadlo, že něco takového budou zažívat ve své vlastní zemi? Neznám zde žádného Angličana, který by si takový vývoj přál. Nikdo z politiků se tu původních obyvatel nikdy neptal, jestli si přejí, aby se Británie stala islámskou zemí. A přesto se to děje. Dle oficiální zprávy Národního statistického úřadu (the Office for National Statistics – ONS), publikované dne 16. 5. 2013, bude islám ve Velké Británii dominantním náboženstvím již za dvacet let.

Místní lidé jsou zde jako opaření. Naprostá většina z nich se na veřejnosti bojí o muslimech otevřeně promluvit a od tématu uhýbají, nebo jen zmateně opakují naučené fráze o pozitivních dopadech multikulturalismu. Pokud se jich však zeptám v soukromí, mají naléhavou potřebu o nechtěné islamizaci své země diskutovat. I tak ale mluví jen polohlasem, zavírají dveře a ještě se rozhlížejí, jestli nás někdo nesleduje. Celé to dění kolem sebe užasle sledují, jako by stále doufali, že se z toho zlého snu probudí. Neprobudí. Stará dobrá Anglie, tak jak jsme ji znali, nám totiž pomalu umírá přímo před očima.

Stejně, jako tomu bylo kdysi v Anglii, tak i v České republice si dnes jen málokdo dokáže něco podobného představit. Kolik lidí si dnes připouští, že by se islám mohl podobně nezadržitelně šířit i v českých a moravských městech? Pokud však k tomuto problému zůstaneme lhostejní, tak se jednou šířit bude. Nechceme-li proto, aby naše kultura ve své současné podobě zanikla, zajímejme se o to, jak probíhá islamizace v zemích západní Evropy, cestujme, informujme se. Poučme se z toho a zkusme nedopustit, aby se i z České republiky jednou stal islámský stát.

Evropa páchá sebevraždu

25. 12. 14 *Rudolf Polanecký*

Čas vánoční zasluhoval by zcela jiné téma, nicméně nelze před realitou zavírat oči. Ony by Vánoce mohly být vbrzku zrušeny.

Svátky klidu a míru. Tak jsou označovány Vánoce. Lidé chtějí trávit svátky v rodinném kruhu, sejít se u štědrovečerní večeře, podarovat své blízké. Letošní Vánoce ale budou pro některé obzvláště smutné a při hledání viníka jejich neštěstí narazíme nutně na politiku multikulturalnosti.

Mnozí, převážně levicoví politici jako by měli klapky na očích a doslova ženou evropskou civilizaci do záhuby. Nechtějí vidět vzrůstající radikalismus islámských přistěhovalců. Volají po dalším přijímání muslimů s otevřenou náručí a vyzývají k dalším a dalším ústupkům vůči nám cizí kultuře.

V Austrálii, zemi skutečně otevřené a přátelské, došlo před týdnem k incidentu, kdy jeden muž vzal za rukojmí dvacítku návštěvníků a zaměstnanců kavárny. Výsledkem byli tři mrtví včetně teroristy. Australští politici se nechali slyšet, že šlo o duševně nemocného člověka.

Australské úřady identifikovaly útočníka jako 49letého iránského imigranta, který byl stíhán za spoluúčast na vraždě své bývalé manželky a v rámci případu byl propuštěn na kauci. Muž také čelil obvinění z více než 40 sexuálních útoků a byl odsouzen za posílání urážlivých dopisů rodinám zemřelých australských vojáků.

Vraťme se od protinožců do Evropy, přesněji do Francie, kde muslimové tvoří deseti-procentní menšinu a další imigranti stále přicházejí. V sobotu, neděli a pondělí došlo ke třem útokům islamistů. V sobotu zaútočil terorista na policejní stanici a nožem zranil tři policisty za provolávání slávy Alláhovi.

Útočník byl zastřelen, podle úřadů byl duševně nevyrovnaný a měl rodinné problémy. V Dijonu v neděli další islamista najížděl do lidí autem: další islamista za stejného pokřiku. Zranil třináct lidí, z toho dva vážně. Údajně jednal ve jménu palestinských dětí.

Tento muž byl během třinácti let celkem 157x hospitalizován kvůli své psychiatrické diagnóze. Prokurátorka řekla, že nešlo o teroristický čin, ale pravděpodobně o důsledek psychického onemocnění. Nevím, ale jeho prohlášení svědčí o úmyslném jednání. Pondělí, Nantes. I zde islamista najížděl do lidí autem. Deset jich zranil, z toho pět vážně. Při činu opět provolával slávu Alláahovi. Následně se pobodal a vážně zranil. Tentokrát už úřady o duševní nemoci nemluvíly.

Asi jen náhodou před incidenty vyzval Islámský stát muslimy, aby coby „vlk samotář“ útočil nožem nebo autem každý, kdo je rozzlobený na Francii. Útoky se množí a naše kultura se dostává do stadia, kdy bude muset začít bojovat o svou existenci.

Před několika dny se EU usnesla, že přijme sto tisíc syrských uprchlíků. Aktivisté toto číslo kritizovali a vyjádřili zklamání, že chce Evropa přijmout **jen** sto tisíc a ne nejméně požadovaných 160 tisíc, přičemž i toto číslo je malé.

Němečtí poslanci vyzvali křesťany po celé zemi, aby během vánočních bohoslužeb zazpívali také jednu muslimskou píseň. Měli by tím podle nich vyjádřit solidaritu se spoluobčany vyznávajícími islám a zároveň odsoudit protestní pochody hnutí Pegida, které brojí proti muslimům a cizincům.

Absolutně nechápu, proč by při oslavě křesťanského svátku měly znít písně kultury, která chce křesťanství zničit a všude nastolit své náboženství. To mi přijde jako zcela nesmyslné páchání sebevraždy.

Mohou se pak politici divit, že tváří v tvář útokům islamistů na nevinné lidi vzrůstá averze vůči muslimským přistěhovalcům? Že se odpor proti plíživé islamizaci Evropy začíná radikalizovat? Za to mohou především samotní politici, kteří si myslí, že nějak dokážou přimět člověka, který neuznává jinou než svou vlastní kulturu, ke změně názoru tím, že okolí bude vůči islamismu tolerantní a bude přijímat s pochopením pohrdání naší kulturou.

Jakýkoliv odpor vůči muslimskému přistěhovalectví je označen za rasismus a diskriminaci. Odpůrci imigrační politiky německé vlády jsou označeni za radikály a je na ně hleděno jako na nebezpečné. Faktem je, že se v řadách odpůrců vyskytují skuteční radikální a rasističtí jedinci, ale na poslední demonstraci v Drážďanech se sešlo na osmnáct tisíc demonstrantů.

To je číslo dost velké a počet účastníků se postupně s každou další akcí a s každým útokem „duševně nemocného“ islamisty zvyšuje. Evropa páchá sebevraždu. Jistě, nelze házet všechny do jednoho pytle, nicméně je zde velké riziko, že mezi sto tisíci uprchlíků bude i nemálo islámských radikálů.

Pokud chce Evropa pomáhat, může tak činit na islámském území například vybudováním táborů, potravinami či lékařskou pomocí. Není zapotřebí přivést do Evropy celé jedno větší město lidí, pro něž je naše kultura cizí a kteří se nebudou chtít do zdejší společnosti začlenit.

Takoví pak budou doslova podhoubím pro radikální islamismus. Nebudou doma ani zde, ani tam. Těžko budou shánět práci a frustrovaný člověk je pak snadno zmanipulovatelný. Evropa si chce de facto dovést nejméně pět tisíc potencionálních teroristů – za předpokladu, že jen desetina mužských přistěhovalců myšlenky radikalismu podlehne.

Mysleli na to ti, kteří podporují masivní přistěhovalectví se slovy o obohacení naší kultury? Uvědomují si, že se jejich děti mohou stát obětí dalšího „psychicky nemocného“ útočníka, který jim se slovy Allahu akbar uřízne hlavu, jak se stalo v Anglii?

Islamisté jsou schopni příšerných zvěrstev. Ustrnuli ve svém vývoji někde v našem středověku. Opravdu stojí Evropa o to, aby se i u nás vraždilo stejně jako jinde?

Greens' bid to ban toys that 'reinforce gender stereotypes'

December 20, 2014, News Weekly *Bill Muehlenberg*

You can count on the Greens to come up with utterly idiotic ideas, proving yet again that they should never be allowed to mix with grown-ups, especially when it comes to running a country.

Now they actually want a ban on gender-specific toys. Yes, you read that right:

"A Greens senator has endorsed a grassroots project linking gender-marketed children's toys to serious social issues in later life, such as domestic violence and poor self-esteem. Larissa Waters has backed Play Unlimited's 'No Gender December' campaign, which calls on parents to boycott Christmas presents that reinforce gender stereotypes.

"In the firing line are Barbie dolls for girls and toy trucks for boys, products Senator Waters said perpetuated negative social constructions."

Senator Larissa Waters
(Greens, Queensland)

The Queensland Greens senator said: "While the starkly separate aisles of pink and blue might seem harmless, especially to well-meaning relatives and friends, setting such strong gender stereotypes at early ages can have long-term impacts, including influencing self-perception and career aspirations.

"Out-dated stereotypes about girls and boys and men and women, perpetuate gender inequality, which feeds into very serious problems such as domestic violence and the gender pay gap.

"While such serious problems seem so far removed from choosing children's toys, it's important that we think about this issue, especially when so many children's toys are being bought."

According to the *Nine Network News* report (December 2, 2014) in which Senator Waters was quoted: "No Gender December asks parents to take a pledge to avoid gender stereotypes when shopping for children's Christmas gifts and to sign a petition calling for the end of gendered marketing of toys."

How can anyone consider the Greens to be other than complete nut jobs? There is so much wrong with this. Let me count the ways.

First of all, parents, not government bureaucrats, should decide what toys their children play with. We don't need more Big Brother zealots policing our children, telling them what acceptable and unacceptable toys to play with are.

Also, do the Greens have nothing better to get involved with? The whole world is going to hell in a hand basket, and all these guys can do is sit around and decide how to become good gender-fascists. Get a life! Get a grip! With priorities like these, no wonder the Greens are the laughing stock of the political world.

And of course all this is just a slap in the face of reality – especially of biological reality. Guess what, Greens? Boys and girls are different. They are hardwired to be different, and all that your gender-bending social engineering does is showing us your hatred of reality.

This is just part of their war on human sexuality, which of course is part of their war on marriage and family. These guys are *über*-social anarchists who want to destroy everything that is good, and replace it with their perverted dystopia.

The research on gender differences is overwhelming and irrefutable. As a matter of fact, I was involved a few years ago in putting together a booklet entitled *21 Reasons Why Gender Matters*. It is a thoroughly researched volume with 176 footnotes.

In the introduction we said in part: "This document lays out the case for the importance of male and female genders, and argues against the new androgyny and the social engineering taking place in the arena of gender. It examines some of the evidence that shows men and women are different, including the fact that our brains are different, our biochemistry is different, our hormones are different, our strength levels are different, our physical designs and sizes are different, and therefore our

needs for protection and security are different. Such hardwired differences explain why men and women are so different in areas of behaviour, perceptions, the way they process information, and so on....

“There is an enormous and growing body of research, encompassing the fields of biochemistry, neurobiology, physiology and psychology, which all point to a clear conclusion: that there are profound differences between men and women. These go well beyond the obvious physical appearances and reproductive differences; men and women differ at many levels, and also approach relationships differently. As such, this document rests upon, and makes the case for, these four foundational principles:

“1. Gender differences exist; they are a fundamental reality of our biology and impact on our psychology. Our maleness and femaleness are a key aspect to our personhood.

“2. Acknowledging, rather than ignoring (or worse denying), gender differences is the only intellectually honest response to this reality.

“3. Gender differences are complementary: individuals, our collective humanity, and society as a whole, all benefit from masculine and feminine characteristics. We are better for having men with a clear understanding of their masculinity and women with a clear understanding of their femininity.

“4. Gender identity confusion does exist in a small minority of individuals. It is a painful pathology and warrants a compassionate response. However, it is not the ‘normative’ experience and is not therefore a paradigm upon which to drive social policy and institutions.”

Yet these social engineers want to smash biology and smash reality in order to push their androgyny agenda. Talk about social activists who are on a mission to destroy children, family and society. This is a hyper-radical group of activists who should be avoided like the plague.

Fortunately most people are not as mentally challenged as these clueless Greens are. A poll on this has 85 per cent of the populace rejecting this lunatic idea. One has to wonder, however, just what is wrong with those other 15 per cent.

Bill Muehlenberg is a commentator on contemporary issues, and lectures on ethics and philosophy. His website *CultureWatch* is at:

www.billmuehlenberg.com

A WARNING FROM DICK SMITH:

You may be aware that “Dick Smith” chain franchise stores are being pressured by the Islamic Council of Australia to gain ‘Halal Certification’ otherwise they will be proscribed and banned from Muslim custom. This is their response:

A MESSAGE FROM DICK SMITH.

“We at Dick Smith's have received a number of letters from people asking if we will be putting the Muslim Halal logo on our food. To acquire Halal certification, payment is required to the endorsing body (the Islamic Council) and involves a number of site inspections of both our growers and processors in order to ensure that our practices comply with the conditions of Halal certification. It is important to note that this does not reflect the quality of the food being processed or sold – it only means that the products are approved as being prepared in accordance with the traditions of the Muslim faith. We are aware of an increasing number of large companies both in Australia and overseas, such as Kraft and Cadbury, who have obtained accreditation to use the Halal logo. We don't believe they have done this because of any religious commitment but rather for purely commercial reasons. Perhaps these large organisations can afford to do this. While we have a choice, however, we would prefer to avoid unnecessarily increasing the cost of our products in order to pay for Halal accreditation when this money would be better spent continuing to support important charitable causes where assistance is greatly needed. We point out that we have never been asked to put a Christian symbol (or any other religious symbol) on our food requiring that we send money to a Christian organisation for the right to do so.

Otec je lékař, má soukromou praxi. Syn také, ale je teprve v začátcích. Synek se otci chlubí: „Už tři z mých pacientů se úplně uzdravili!“ „Dobře ti tak, nešiko! Já ti stále říkám, že jsi lajdák a že se svým pacientům dostatečně nevěnuješ!“

Těsně před operací, když je již pacient připraven a leží na stole, ptá se chirurga: „A budu moci po té operaci slepého střeva hrát na housle, pane doktore?“ „Ovšemže, proč ne?“ odpoví doktor po krátkém zamyšlení. „Čestné slovo?“ nenechá se odbýt pacient. „Čestné slovo.“ „Zajímavé! V životě jsem to nedržel v ruce a teď najednou budu.“

„Paní magistro, může se stát, že bych po tom léku ztratil rozum?“ „Stát se to může, ale někdy to už nepřichází v úvahu.“

„Pane doktore, jste moje jediná naděje!“ „A copak, copak?“ „Představte si, že trpím samomluvou.“ „Ale to není nic tak hrozného, samomluvou trpí celá řada lidí.“ „No jo, ale kdo se má poslouchat?!“

Hlásí pacient lékaři: „Pane doktore, mně vám včera bylo tak blbě, že jsem celý dva dny ležela!“

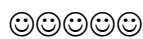
Majitel sanatoria pro dlouhodobě nemocné přišel jednoho rána do svého ústavu a ptal se vrchní sestry, jak se daří jednomu z nemocných. „Špatně, pane doktore,“ prohlásila sestra a lékař se zamračil. „Bože, sestro,“ povídá, „vy jste se ode mne dosud nic nenaučila. Neříká se: nemocnému se daří špatně! Říká se: nemocný se domnívá, že se mu daří špatně.“ Druhý den přišel lékař k ranní vizitě a znovu se ptá sestry, jak se daří onomu nemocnému. Poučená sestra odpověděla: „Pane doktore, nemocný se domnívá, že v noci zemřel.“

Lékař navštívil svého přítele, který se kdysi u něj léčil. „Co žes u mě tak dlouho nebyl? Už ti nic nechybí?“ „Já se teď léčím sám,“ řekl přítel. „Podle knih. Vždyť je v nich veškerá diagnóza, terapie, recepty...“ „Jak myslíš,“ odpoví lékař, „hlavně dej pozor, ať neumřeš na nějakou tiskovou chybu!“

Lékař se ptá pacienta: „Věříte v dědičnost?“ „Samozřejmě,“ odpovídá pacient, „od koho myslíte, že mám rodinný domek?“

Manželka ředitele velké akciové společnosti navštíví módního psychiatra. „Upozorňuji vás, milostivá paní, že nejsem levný. Každá otázka stojí tři sta korun.“ „Není to přece jen moc?“ „Jak se to vezme... Jaká je vaše druhá otázka?“

Paní Lustigová přijde k rodinnému lékaři. „Co vám schází, milostpaní?“ „Mně nic, ale ten můj Artur se mi nelíbí. Měl byste si ho pozvat a důkladně ho prohlédnout.“ „Co je s ním?“ „Představte si, že mu třeba celou hodinu něco vykládám a on vůbec neví, o čem jsem mluvila. Jediné slovíčko mu neuvízne v té jeho hlavě. Jaká je to vada?“ Lékař se rozjasní. „To není vada, milostpaní, to je dar!“

Pan Mrkvička podstoupil operaci kyčle a zakrátko byl propuštěn do domácího ošetřování. Po nějaké době se hlásí v nemocnici na kontrolu. „Tak co, jak se cítíte?“ ptá se lékař. „Díky bohu, všechno je v nejlepším pořádku.“ „Díky mně!“ opravil ho chirurg. „Bůh je internista.“

Přijde stařeček do lékárny a říká: „Mohl bych dostat bolehlav na trávení myši?“ „Bolehlav přece není na trávení myši, dědo!“ „Tak pro Sokrata to stačilo a pro myši ne?“

Hádankový koutek

Pan **Richard Toman** tentokrát vyřešil první dvě hádanky, a opět jiným způsobem, než jsem očekávala! V té druhé hádance porozuměl, že přední i zadní deska jsou 5 mm silné, ne že obě dohromady jsou 5 mm silné a jeho odpověď tudíž byla 13 cm. Nejspíš nebyl jediný, kdo to vyřešil tímto způsobem, a proto zde příkládám jeho výsledek.

1. A 'word association' game

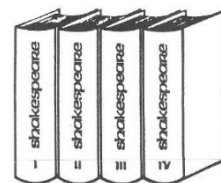
You are given these three pairs: "cross" ? "rage", "making" ? "bird", "London" ? "player".

Find one word which goes with both of the given words for each given pair.

Solution: The possible answers are: "**road**", "**nest**" and "**bridge**", respectively. Note that there may be other answers; the ones I am offering are not necessarily the only ones! The second word of Mr. Toman was: "**fire**".

2. Bookworm's Path

Four volumes of Shakespeare's collected works stand on a shelf. The total pages of each volume are exactly 5 centimetres thick, and the front and back covers of each volume are each 5 millimetres thick. A bookworm starts eating at a page one of Volume I and eats his way through to the last page of Volume IV. Through what distance did the bookworm eat?

Solution: **11.5 cm or 115 mm.**

You need to consider how the **books are positioned on the shelf!** The 1st page of the Volume I is at the right end of it, so the worm starts going through front cover of the Volume I, then the back cover of the Volume II etc. **Similarly:** the worm reaches the last page of the Volume IV as soon as it eats through the back cover of the Volume IV! So it passes only through two sets of the pages and three sets of the covers: $2 \times 5\text{cm} + 3 \times 0.5\text{ cm} = 11.5\text{ cm}$!

3. What Rule Applies Here?

1
11
21
1211
111221 if the next line is 312211?

Solution: **Every line, apart from the first one, describes the previous line!**

Dnešní hádanky:

První dvě hádanky jsou opět z lekcí **Psychologie** podané **Davidem Synnottem** v Dee Why, the third is the last question from Upper Primary **AMC Competition 2012**.

1. A 'word association' game.

Example: In the case of: "**black**" ? "**collar**", the question mark stands for: "**blue**"...

You are given these three pairs:

"**safe**" ? "**wife**", "**about**" ? "**cream**", "**sharp**" ? "**games**".

Find one word which goes with both of the given words for each given pair, respectively.

2. Placing Twelve Coins

Find a way of placing 12 coins in a symmetrical square pattern, so that there are exactly 5 coins along each side of the square. You can place the coins in the corners of the square or along the sides; this question again calls for what **Edward de Bono** calls **Parallel thinking!**

3. Find the Product of the Ages of David & his Children

Andrew has two children, Dave and Helen. The sum of their three ages is 49. Dave's age is three times that of Helen. In 5 years' time, Andrew's age will be three times Dave's age. What is the product of their ages now?

Maria Daňková
MariaDankova@gmail.com
Tel: (02) 9939 1031
Mob: 0448 893 788

*Viktor Ponrepo, vlastním jménem Dismas Šlambor (6. 6. 1858 – 4. 12. 1926)
byl český průkopník kinematografie, majitel prvního stálého
kina v Praze v domě U modré štiky v Karlově ulici.*

KINO PONREPO – SOKOLSKÝ NÁRODNÍ DŮM SYDNEY

Představení se obvykle konají každou třetí neděli v měsíci v sokolském Národním domě v prvním patře 16 Grattan Crescent, Frenchs Forest v 14.00 hodin.

Neděle 15/2/2015 v 14.00 hodin:

COLETTE

Milostný příběh zajatců Viliho (Jiří Mádl) a krásné belgické židovky Colette (Clémence Thioly) vypráví o osudu tajné lásky v prostředí hrůzy a smrti; o tenké hranici mezi dobrem a zlem a pravdou a lží... V osvětimském koncentračním táboře se před námi odhaluje nelítostný svět každodenního boje o přežití. Vládne tu přísná hierarchie i mezi samotnými vězni. Obchoduje se se vším, co může zachránit život, nebo alespoň na chvíli oddálit smrt. Židovka Colette přijíždí do Osvětimi transportem z Belgie. Vězeň Vili jí poradí, co má říci při selekci, a tím ji zachrání před smrtí v plynové komoře. Colettiny krásy si brzy všimne fanatický důstojník SS Weisacker (Eric Bouwer) a zaměstná ji ve své dílně. Nezadržitelně propadá jejímu kouzlu a zároveň se opájí krutostí a mocí nad životem a smrtí rasově méněcenné bytosti. Navzdory každodennímu utrpení se Vili a Colette sblíží. Jejich láska jim dodává sílu snášet peklo koncentračního tábora. V zoufalém boji o život společně naplánují riskantní útěk...

Režie: Milan Cieslar. **Hrají:** Clémence Thioly, Jiří Mádl, Eric Bouwer, Ondřej Vetchý, Petr Vaněk a jiní.

Neděle 15/3/2015 v 14.00 hodin:

IN NOMINE PATRIS

Režisér Jaroslav Polišenský netočí často, avšak látky, které si vybere, vždy stojí za to. Bylo tomu tak u titulu Ex off, příběhu advokáta hájícího K. H. Franka i u titulu Gambit, který z nečekané strany odkrýval pozadí Babických událostí z roku 1951. Nyní, do třetice, přichází s titulem „In nomine patris“, který nabízí fiktivní pohled na události okolo tzv. Čihošťského zázraku. Pro Českou televizi, jako medium veřejné služby, je přímo povinností vracet se uměleckou formou k těmto dnes živým tématům. Autorům nešlo o rekonstrukci a vysvětlení oněch událostí, autorům šlo o to, co je v možnostech dramatického umění: na pozadí dějin vytvořit drama lidských osudů, charakterů. **Režie:** Jerome Polišenský. **Hrají:** Viktor Preiss, Klára Issová, Jiří Langmajer, Pavel Kříž, Michal Pavlata, Saša Rašilov nejm., Ladislav Potměšil, Lucie Vondráčková, Lukáš Hlavica, Miroslav Táborský, Otakar Brousek ml., Tomáš Krejčíř, Martin Stránský, Barbora Munzarová, Martin Zahálka, Petr Oliva, Václav Mareš, Jiří Wohanka, Rudolf Hrušínský ml. a jiní.

Jiří Planner: Voskovec mi po Janově smrti řekl: Tím to pro mě končí

8. 7. 2005 Jiří Leschtina - novinář

„Voskovcovu ženu Kristýnu jsem musel hodně přemlouvat, aby nedala jeho popel rozprášit. Jako členka církve „Christian Science“ uznávala jen tuhle poslední službu. Nakonec mi dovolila urnu odvézt, osm let stála v mém domě. Jen díky tomu pak mohli být Jan a Jiří pohřbeni vedle sebe. A je to moc dobře. Oni, jak stárli, tím víc měli k sobě blíž, tím víc si chyběli,“ říká Jiří (George) Planner, který byl mezi americkými Čechy nejbližším Voskovcovým přítelem.

Kde jste se potkali poprvé?

U Ferdinanda Peroutky. Ale já jsem již předtím Voskovce tak trochu „šmíroval“: bydlel jsem kousek od něj na Washington Square. Skoro denně jsem se na něj chodil dívat, jak sedí v zaskleném výklenku a shůry dalekohledem sleduje hráče šachů u čtyřech kamenných stolů na chodníku. Někdy i lomil rukama, když zahlédl špatný tah.

Jak dlouho trvalo, než se z vaší známosti vyvinulo přátelství?

Již u Peroutků jsme si padli do noty. Voskovec se mě ptal, jakou písničku Osvobozeného divadla mám nejradši. Řekl jsem, že Zasu, což je poměrně neznámá věc. „To je také moje nejoblíbenější,“ zaradoval se a hned jsme si ji zazpívali. Později jsem se dozvěděl, že mu o mně podal dobrozdání Werich. S ním jsem se poznal před svou emigrací, když jsem dělal provozního ředitele divadla Semafor. Postupně jsme se s Jiřím natolik sblížili, že jsme spolu i vařili. Přeli jsme se o vhodnou míru propečenosti a prorostlosti steaků, soupeřili v pikantnosti tatarských bifteků. Dost velkou roli sehrála i moje žena, která je lékařka a stala se jakousi Voskovcovou zdravotní průvodkyní a důvěrníci. Podobně „opečovávala“ i Peroutku, který umřel na jejím oddělení.

Jaký měl vůbec Voskovec vztah s Peroutkou? Přece, když Voskovec po příjezdu do USA putoval na Ellis Island kvůli udání, že je komunista, Peroutka kdesi prohlásil, že V+W byli před válkou souputníky, ne-li rovnou členy KSČ.

Zrovna nedávno jsem četl dlouhý dopis, který z Ellis Islandu Voskovec poslal Peroutkovi. Oslovuje ho „milý pane a příteli,“ a působivě mu jeho omyl vyvrací. Oba byli příliš velký formát na to, aby byt jen náznakem přede mnou řekli něco proti sobě. Peroutka mi ale vyprávěl, že směr, jímž se ubíralo Osvobozené divadlo, mu blízký nebyl. Ale chodil na každou jejich premiéru a pak ji s nimi probíral v šatně.

Dozvěděl se Voskovec, kdo na něj udání poslal?

To nevím. Ale znal jeho obsah. Stálo v něm, že po útěku Voskovce a Wericha před Hitlerem se našly v šatně Osvobozeného jejich komunistické legitimace. Voskovec byl přesvědčen, že to napsali krajané z reakční pravice jako pomstu za jeho důsledný antifašismus před válkou.

Proč se vlastně nechal jedenáct měsíců vyšetřovat, zda není vyzvědač nebo jiný bídák? Mohl se přece kdykoliv sebrat a vrátit do Francie, kde byl jako doma.

On tenkrát říkal svému advokátovi: „Já nehájím sebe, já si prověřuji Ameriku. Chci vědět, zda tady funguje demokracie. Jestli ano, tak budu očištěn.“ A když ho pak zprostilí všech podezření, tak se, myslím, ještě tam na místě stal pocitově Američanem.

Stal se Američanem z čirého opojení demokracií?

Víte, když žijete v Americe, ten pocit skutečné svobody, ona posedlost demokracií na každém kroku, jsou strašně nakažlivé. To postihlo i mě, Miloše Formana, a další. V Evropě se o svobodě hodně mluví a ne že by tady nebyla. V Americe se tak nezdůrazňuje, ale je všudypřítomná, zakousne se vám až do vnitřností. To je důvod, proč se tak rád budu do Prahy vracet, ale nikdy se sem nevrátím natrvalo. Jsem přesvědčen, že Jiří Voskovec by dělal totéž.

Jaké měl Američan Voskovec politické názory?

Je zajímavé, že zatímco většina našich emigrantů bývá pro republikány, on sympatizoval s demokraty. Byl proti válce ve Vietnamu. To myslím pramenilo ještě z protiválečných postojů z doby Osvobozeného divadla. Obdivoval Kennedyho, ale nesnášel Cartera. Často kritizoval americkou kulturu, politiku, ale běda, když někdo přijel z Prahy a vyrukoval na něj s povrchním antiamerikanismem.

Voskovec žádnému z novinářů otevřeně neodpověděl na otázku, proč už s americkým pasem nikdy nepřišel do Československa. Vy to víte?

On obecně o Československu moc nemluvil. Nežil tam a nechtěl se do toho plést. Ale vím, že když přijeli nějací krajani a říkali mu, tam je krásně, měl bys tam jet, ptal se: „Jak bych mohl jet do země, kde je uvězněný Havel?“ Už jenom fakt, že by žádal o vízum a pak se objevil v Praze, bral jako vyjádření podpory tomu režimu. Jako souhlas s tím, že komunisté nenechají Wericha hrát.

Ale Miloš Forman za komunistů klidně přijel do Prahy točit Amadea.

To by Voskovec neudělal. Čímž nechci říct, že Forman udělal něco špatného. V jeho případě nešlo o politiku, ale o profesionální přístup, jedině v Praze mohl natočit některé scény tak působivě. Ale Voskovec by nejel, ani kdyby tady mohl hostovat na divadle, hrát ve filmu.

Ani kdyby mohl hrát s Werichem?

Myslím si, že by do toho nešel. A kdyby přece váhal, tak jsem přesvědčen, že by mu to rozmluvil Werich.

V jednom dopise neteři Adrianě Voskovec napsal: „Mám radost, že se můžu vykašlat na slavné star režiséry Formana a Passera, kteří mi za nic nedají roli. Nevím proč, snad proto, že jsou Čechomedáni.“ Proč mu vlastně nikdy nedali roli?

Oni nedělali filmy, kam by se hodil na některou z hlavních postav. Zejména Forman měl vždycky nekompromisní představu, jak bude film vypadat, jaké herce pro něj potřebuje. A dát štek herci, jako byl Voskovec, to se styděl. Když Voskovec viděl „Přelet nad kukaččím hnízdem“, řekl mi: „Do prdele, proč mi ten Forman nedá nějakýho toho blázna? Tohle přece hraju s prstem v nose.“ Vyprávěl jsem to Formanovi a on jen rozhodil rukama: „Přece ho tam nenechám tajtrlíkovat v noční košili. Kdyby to pak šlo v Praze, tak by mě ukamenovali.“

Souhlasil jste s ním?

Vzhledem k tomu, jaký byl Voskovec v Čechách pojem, měl asi pravdu. Jenže Voskovec se neopájel minulou slávou. Byl profesionál, který si s ohromnou houževnatostí vydělával na živobytí, nerozlišoval mezi velkou a malou rolí. Ani ne rok před smrtí klidně hrál roli kuchaře Fritze Brennera v televizním seriálu Nero Wolfe. To byl pro znalce Stoutových knih o výstředním detektivovi se spoustou půvabných libůstek úplně vykuchaný, pitomý seriál. Když jsem to Voskovcovi říkal, jen se smál: „Vidíš, na starý kolena jsem si vydělal nejvíc peněz takovou sračkou.“

Byl zámožný?

Nebyl chudý a na konci života se mu vedlo znamenitě. Již dřív si ale poměrně levně pořídil a zrekonstruoval kamenný dům na Manhattanu. Mohl chodit do dobrých restaurací, ale neměl na cestu kolem světa. Role, s nimiž byl nejvíc spokojen, jako „Strýček Váňa“, Einstein v Dürrenmattově hře „Fyzikové“ nebo soudce ve filmu „Dvanáct rozhněvaných mužů“, to byly hlavně umělecké a ne komerční věci. A dělal i zadarmo, když ho něco zaujalo. Za jídlo a nocleh režíroval na nějaké univerzitě v Oklahomě Topolovu hru „Kočka na kolejích“, kterou přeložil do angličtiny. Prostě proto, že se mu hrozně líbila.

Za komunistů se o něm v Praze šířily nejrůznější fámy. Třeba, že vyžehnil milióny a Werichovi vzkázal, že ho nezná, že je pro něj vzduch.

Víte, co udělal Voskovec, když za ním byl Werich v roce 1969 v New Yorku a museli ho tam hospitalizovat? Navrhl Janovi, aby zůstal v Americe, že se o něj postará. To nebylo prázdné gesto, ale svým způsobem hrdinský skutek. Protože musel vědět, že takhle těžce nemocného člověka v Americe už nikdo nepojistí. A že Werichovo léčení

ho může stát strašlivě peníze. Přesto ho tam chtěl mít. To pouto mezi nimi bylo ještě mnohem silnější, než si dokážeme představit. Tigríd jednou prohlásil, že to byl vlastně takový platonický homosexuální vztah.

A Werichova žena tvrdila, že jediná lidská bytost, kterou Werich miloval, byl Voskovec.

Vidíte, a Werich tenkrát odmítl azyl, který mu Voskovec nabízel, s argumentem, že by nikdy nemohl opustit Zdena a dceru Janu.

Nebyla v tom ale také určitá nechuť k Americe? Werich se o ní občas vyjadřoval dost nelichotivě.

To byla spíš póza. Již jako redaktor Svobodné Evropy jsem byl na televizním festivalu v Monte Carlu, kam přijel i Werich. Seděli jsme v restauraci, pili pivo a jedli ústřice. Jan dost nadával na Ameriku a nálety ve Vietnamu. Říkal jsem mu: „Vždyť vy stejně jako byste v Americe pořád žil, jste samý amerikanismus, v každé druhé větě říkáte for my money.“ A on se na mě vážně podíval a prohlásil: „Vždyť také to je jediná země na světě, kde se dá ještě žít.“ Pak se napil piva a dodal: „Vyříd' Jiřímu, co jsem mu nikdy v životě neřekl. Že jsem ho celý život obdivoval a strašně jsem si ho vážil za to, že měl ty koule sebrat se a odejít. Já jsem ty koule neměl.“

Co si Voskovec myslel o Werichově účasti na protichartistickém shromáždění v Národním divadle?

Měl výhrady a byl z toho zmatený. Napsal Werichovi dopis, v němž se ptal, co to má vlastně znamenat. A Werich mu odpověděl, že tam šel, netuše, do čeho jde. A že nevěděl, co vlastně podepisuje.

Voskovec to vysvětlení přijal?

Myslím, že přijal. On mu nikdy nevyčítal, že se nějak otevřeněji nepostavil proti režimu. Přesně věděl, kam až Werich může jít, a netlačil ho dál. Uvědomoval si, jak vážně je Jan nemocný. Pořád ho pronásledovala myšlenka, že Werich páchal kouřením jakousi podvědomou sebevraždu. Často mi opakoval: „Prokristapána, ten Jan pořád ještě kouří.“ A když Voskovec řekl tím svým hlasem „prokristapána“, tak to tedy znělo.

Jak se Voskovec díval na pozdější Werichovu hereckou činnost, zejména na divadlo ABC?

Přece jen v něm byla určitá herecká žárlivost. Divadlo ABC zpočátku vnímal jako krok zpátky oproti Osvobozenému. Až později to, myslím, přijal. On měl ze začátku dost odstup i od Semaforu. Zvláště ho popíchlo, když jsem mu tvrdil, že Semafor je pokračováním Osvobozeného divadla. „Prosím vás, jaké pokračování,“ hřímal. „Copak to ‚kotě spalo v botě‘ je nějaké naše pokračování?“ Ale pak přijel Šlitr, kterého si oblíbil, a přes něj přišel na chuť semaforským písničkám i humoru.

Uznával Horníčka, jako svého pokračovatele po boku Wericha?

To byla taková zvláštní epizoda. Horníček ho navštívil ještě s režisérem Jánem Roháčem v New Yorku. Přišli za ním do šatny, Voskovec se s Horníčkem přivítal, chvíli se pobavili a nashledanou. Žádné padání kolem krku – vítej můj nástupče, jdeme na pivo. Na to Voskovec nebyl. Pak jsem pořádal párty, kde byl Voskovec i Horníček s Roháčem. Ten Voskovcovi vyčetl, že Horníčka nepozval ani na večeři. Jiří se naštvál a hulákal: „Vy mně budete určovat můj život a čas? To jste celí vy, proto jsem odešel, chvíli jste v Americe a už mi chcete říkat, s kým já tady co smím nebo nesmím.“ Ale skončilo to dobře. Voskovec nás ještě tu noc pozval k sobě, tam si s Horníčkem popovídali a víno všechno nádherně spojilo.

Voskovec měl dvě dcery, které adoptovali s jeho druhou manželkou Anne. Jaký byl otec?

Oni si osvojili sedmiletou Vicky a pětiletou Georgeanne až v době, kdy Anne věděla, že umírá na rakovinu. To bylo dost zvláštní, v takovém okamžiku většinou lidé neadoptují děti. Když Jiří ovdověl, staral se o ně nějaký čas sám. Měl je strašně rád, živil je, ale určitě nebyl typický otec, který by s nimi chodil na procházku. Holky později bydlely u nějakých příbuzných. Za otcem dojížděly, byly strašně milé, týden u něj třeba spaly a pak se zase někam vytratily. To už byly velké, prsaté a Jiřímu se líbilo, že má takové dcery. Ale v podstatě vyrůstaly mimo něj.

V dopise své neteři z roku 1972 se zmiňuje o tom, že se ve svých dcerách moc nevyzná: „Jsou hodný a nejsou krávy, ale vyvíjejí se do nějakého světa, který není náš.“

Jiří ten svět mladých vůbec neznal a ani se ho nesnažil pochopit. Zajímal se o kulturu, politiku, ale nějaké diskotéky, to si vůbec nedokázal představit. V tomhle směru byl zcela mimo.

V roce 1980 se Voskovcovi přestěhovali do domu v horské pustině na kraji kalifornské pouště. Co přimělo Voskovce opustit New York, o němž předtím říkal, že je to jediné město, po kterém se mu v životě stýskalo?

Přiměla ho k tomu Kristýna, kterou si vzal několik let poté, co ovdověl. Jiří do Kalifornie vůbec nechtěl. „Co bych tam dělal,“ lamentoval. Kristýna tam ale měla přítelkyni, která byla stejně jako ona vyznavačkou Christians Science a prodávala nemovitosti. Ta ji přesvědčila, že dům s bazénem je výborná koupě a navíc budou bydlet vedle sebe. Nám se podařilo Kristýnu v jednom okamžiku přemluvit, aby dům nekupovala. Zapili jsme to, ale druhý den mně volal Voskovec: „Jiříku, je to v hajzlu, ona už před několika dny podepsala smlouvu. Nevěděla, co podepisuje, myslela, že jde o nějaký finanční záměr.“ Nakonec to dopadlo tak, že Kristýnina přítelkyně svůj dům prodala a odstěhovala se. Voskovcovi zůstali v poušti sami.

Tam také Voskovce zastihla zpráva o smrti Jana Wericha. Jak reagoval?

První, co mi řekl, bylo: „Tak tím to pro mě končí.“ A řekl to natolik kategoricky, že jsem se nezmohl ani na takové to chlácholivé „prosím tě, co to povídáš?“ Pořád se k Werichovi vracel. Kladl si i za vinu, že skončil život smutně, osaměle. Někdy jsem mu navrhoval, ať už mluvíme o něčem jiném. „Ale ne, já chci o Janovi mluvit,“ odpovídal. Jednou jsme opékali v krbu steaky a Jiří povídá: „Povídej mi, jak to bylo v Monte Carlu. Zopakuj mi přesně, co mně Jan vzkázal.“ Poslouchal a tekly mu slzy. Znovu a znovu se ubezpečoval, že mu Jan nezazlíval rozbití jejich dvojice. Že si ho za to naopak vážil.

Umřel jen osm měsíců po Werichovi na rakovinu plic. Věříte tomu, že jejich symbióza byla natolik osudová, že jedno dvojče bez druhého nemohlo dlouho přežít?

Myslím, že to bylo přesně tak, jak Voskovec předpověděl. Pro něj to skončilo. Začal psát životopis „Stín svobody“, který už Škvorecký zařadil do vydavatelského plánu. Jiří doufal, že se mu ještě podaří Jana přesně popsat. Ale Voskovcův organismus byl natolik oslabený tím šokem a smutkem, že se asi přestal bránit těžké nemoci, což zřejmě jeho odchod o něco urychlilo.

O čem jste spolu mluvili naposledy?

Přivezl jsem Jiřího k nám do Los Angeles na jeho narozeniny. Nalil jsem mu jeho nejoblíbenější šampaňské, Jiří se napil a pak prohlásil: „Tak to je konec, chutná mi jako chcánky.“ Pak jsem musel odjet do New Yorku a říkal jsem mu, že se vrátím za týden. Jeho odpověď si pamatuji dodnes: „Vrať se brzo, dědek natáhne.“ Za tři dny mi žena v noci volala do jednoho newyorského baru, že Jiří zemřel. Hned jsem telefonoval spisovateli Arthuru Millerovi, členovi PEN klubu, aby to dal do novin. Protože, co není zpráva čerstvá aspoň čtyřadvacet hodin, to noviny nezajímá.

Ve Voskovcově pozůstalosti zůstala podstatná část jeho korespondence s Werichem. Co se s ní stalo?

Jiří si přál, abych ji uspořádal a aby vyšla ve Škvoreckého nakladatelství. To jsem pokládal za správné, protože Škvorecký musel vrátit dost záloh předplatitelům Voskovcova životopisu, z něhož Jiří stačil napsat jen zlomek. Dělal jsem na korespondenci V+W skoro dva roky, ale Kristýna pak přišla s tím, že má lepšího vydavatele. Já jsem s jejím návrhem, který snad měl vynést víc peněz, nesouhlasil. Ale všechny dopisy jsem jí vrátil a nevím, co se s nimi stalo. Už se spolu nestýkáme.

Neměl nakonec Voskovec podobný osud jako Werich, jemuž Zdena Werichová dost ztrpčila závěr života?

Určitě ne. Jiří s Kristýnou měli šťastné manželství až do konce. Tohle respektuji, jakoliv jsme se po jeho smrti s Kristýnou nepohodli. Dokonce, když vystěhovala Jiřího

do pouštní pustiny, byl natolik inteligentní, přizpůsobivý, že se mu tam začalo líbit. V písku nacházel poezii, různé obrazy, mnohobarevnost. „Vidíš tamhle ty duny,“ říkal mi, „to je celej Pepíček Šíma. Nebo tamhle – to je jako nějaká dcerka z Čechova.“ Dodnes, když jedu pouští Mojave, tak tam tyhle Voskovcovy fantazie vidím.

Jiří Planner (1935)

Spoluzakladatel divadla Semafor, v němž působil jako provozní ředitel. V roce 1963 zorganizoval turné zpěváků Semaforu do NDR, zakončené koncertem v Západním Berlíně. Odtud emigroval do Spolkové republiky Německo a později odejel do Spojených států. Zde pracoval jako kulturní redaktor v newyorské redakci Rádia Svobodná Evropa.

Snímky / HN - Jan Šilpoch, ČTK: Jiří Voskovec ve svém bytě na Manhattanu v roce 1979; Jiří Planner letos v červnu přijel do Prahy, aby pokřtil CD s názvem „Jiří Voskovec, Jan Werich – Relativně vzato“ a vystoupil v televizním pořadu „Pocta Jiřímu Voskovcovi“; Jiří Voskovec s Milošem Formanem, New York 1979; Jiří Voskovec na nedatovaném snímku z amerického exilu.

*****

SOBOTNÍ VOLEJBAL-SATURDAY VOLLEYBALL

ÚNOR-FEBRUARY 14. & 28.

BŘEZEN-MARCH 14. & 28.

DUBEN-APRIL 11. & 25.

KVĚTEN-MAY 9. & 23.

ČERVEN-JUNE 6. 20.

VOLEJTE MARTU – RING MARTA 9130 6781

*****

LETEM SVĚTEM

Canberská **BESEDA** se i ve svém prosincovém/lednovém vydání honosí nově pořizovaným hábitem. Již titulní strana září bělo-modro-bílým leskem, českým i slovenským státním znakem a oznámením “Keeping Czech and Slovaks together since 1952”! To jsou nám noviny, to jsou nám noviny, a jsou to noviny velice radostné. Potvrzuje to jen zřejmě všeobecnou tendenci mezi zahraničními Slováky a Čechy „opět se scuknout“. Doma asi nijak pospíchat nebudou, ale ke „scuknutí“ je zřejmá tendence i tam. Nu, generace gardistů už neudává takt... Předseda René Jež referuje nadšeně o slovácké Cimbálovce s krásnou fotografií, a Sláva Ježek píše neméně nadšeně o vystoupení českého dirigenta Jakuba Hruší se Sydney Symphonic Orchestra v budově sydneyjské Opery v říjnu 2014. Do tohoto vydání je též zařazena nová rubrika „Výběr z tisku“, klasická křížovka k vyluštění a i celá řada dalších novinek. To dobrá – a pravděpodobně i štědrá – víla mávla tím čarovným proutkem?

Pokud byste si hodlali dopřát požitku z té právě chuti kyselého zelí ku svému vepřovému, nesmíte opomenout prostudovat recept v melbournském listopadovém **Kvartu**. Dočtete se v něm, že přidání mouky dodá zelí vláčnost a jemnost. Tamtéž se rovněž dovíte, jak se v různých evropských zemích oslavuje svátek svatého Mikuláše. Překvapí vás možná, že v Rakousku, Bavorsku, Chorvatsku a Maďarsku se ukazuje po boku Mikulášově strašidelnější obdoba čerta – Krampus! Pozor tedy, pozor...

Listopadové vydání **Vídeňských Svobodných Listů** opět přímo hýří fotografiemi všech druhů. Například je tam snímek Milana Rastislava Štefánika v generálské uniformě, svižná postava prezidenta Masaryka na koni, a na Slovensku nově posta-

veného pomníku parašutisty Jozefa Gabčíka v jeho rodné obci Poluvsie; potěší vás, že Slovensko vstává, a ztrhává si páta gardistů, kteří by takovouto oslavu československého odboje z druhé světové války neztrpěli. V témže čísle shlédneme i snímky bust Gabčíka a Kubiše v Plzni, kteří se tam před provedením atentátu na Heydricha v roce 1942 skrývali... Neopomeňte též uvážit své možnosti na účast na masopustní zábavě v Schuetzengasse 30, Videň III dne 24. ledna, kde budou vyhrávat k tanci Černí baroni, a zároveň i na maškarním plese pořádaném Vlasteneckou omladinou tamtéž 14. února! – V dalším listopadovém vydání je hned na titulní straně vzpomínka na dva sedmnácté listopady – 1939 a 1989. V roce 1939 se vyznamenali Němci útokem na české vysoké školy. Mnoho studentů i profesorů bylo pak pozavíráno v koncentračních táborech, mnozí z nich okupaci nepřežili, české university Němci zavřeli zprvu údajně na tři roky, nikdy je však již neotevřeli... V roce 1989 se pak stal pochod studentů signálem k pádu bolševiků v Československu. – Na čtvrté stránce prosincového vydání nalézáme reportáž o konání listopadového semináře v Tyršově domě týkajícího se „cvičení rodičů, a dětí v předškolním věku“, za účasti pedagogů a cvičitelů z České republiky i z ciziny... Na Mikulášskou merendu v české Vídni je už pro nás podrovnícké věru trochu pozdě. Škoda toho...

V obsáhlém úvodníku ve svém „letním/zimním“ **Čechoaustralanu** se jeho paní vydavatelka široce a dlouze rozmáchla k podrobnému pojednání o novém českém filmu „Fair Play“ nominovaného Českou filmovou a televizní akademií na Oscara. Nevěří sice, že tento film tam uspěje, leč ona sama nijak neskrývá svůj vřelý obdiv k tomuto dílu, a vysvětluje proč tak soudí. Píše: „Tento film rozevívá ... nejhlubší jizvy jednoho velmi smutného období naší země. Je o stvůrnosti totality, o roztržených rodinách, o tajemstvích a slídění, o ponižování, o zoufalství, bezmoci a beznaději. Je ale také o velkém hrdinství a statečnosti neznámých a nenápadných lidí, kteří žili smýkáni politickou mašinerií, znásilňování zločinností systému, a přesto dokázali zachovat čistý štít a svědomí. Bylo jich ale v porovnání s většinou opravdu málo, a strasti, kterými byl lemován jejich každodenní život, jsou dnes už neporozumitelné a nepředstavitelné“. Pokud těchto několik výstižných vět vystihuje náplň onoho filmu, všechna čest autorům a režii. „Martyrium volil nevelký počet. A právě o těch je film Fair Play“, pokračuje na jiném místě recenzentka Semenová. A na dalším místě čteme, že „režisérka a autorka scénáře Andrea Sedláčková odvedla vynikající práci – film považují nejen za nejlepší z letošní tvorby, ale za jeden z nejlepších z filmové polistopadové kinematografie vůbec“. Nu, těšme se, že tento film pronikne i hustou oponou všeobecného nezájmu o minulost alespoň do jednoho kina v Sydney. Mám ovšem svoje vážné pochyby, a chápu skepsi recenzentky o nevalné vyhlídce filmu prosadit se v konkurenci Oscara. Koho dnes ve světě zajímá, co se dělo „za bolševika“ v Čechách? K vynikající recenzi Barbory Semenové bych měl připomínku. Totiž, že éra normalizace Čech byla bezpochyby érou zla, nebyla však zabijáckou érou diktatury proletariátu z počátku let padesátých. Na filmové zpracování této doby se stále ještě čeká. Zahájení oné éry v únoru 1948 se podržuje v jakési trvalé nejasnosti, zejména z popudu dubčekovských vyznavačů „socializmu s lidskou tváří“ dodnes tak vlivných všude v povědomí lidí doma v republice. – Další zajímavou, byť ne již tak vřelou recenzí je pojednání Miloše Ondráška o knize Ivana Klímy „My crazy country“. – Jana Reichová se ku svému poměru k Praze zpovídá v básni Praha, a můžeme se zamyslet i nad jejím vzpomínáním na čtyřicáté šesté vánoce v Austrálii – na „vánoce v teploučku“. S Janiným chotěm Zdeňkem si potom také můžete „vesele pogoo-glovat“. – Lze se i pokochat pohledem na zdařilý snímek dvou nám dobře známých a milých tváří dvou redaktorek Barbory Semenové a Evy Strížovské, a Eva Strížovská má pak rovněž slovo tam i onde. Velice poutavě a vtipně se rozepisuje o češtině doma i ve světě. Prohlašuje, že čeština doma upadá, a že se do ní hrnou slova „horem dolem i tam, kde to není nutné“. Nu dobře, hrnou se tam, nehrnou se tam, leč ve srovnání s poměry před dvěma sty lety je to přece jen tam doma hudba rajská. Nastav ucho v Praze, ve Vrchlabí, ve Žnojmě nebo v Uherském Hradišti, všude to hlaholí jako v obrovitém úle jen a jen češtinou, zde takou a tam onakou, ale zvučí to převýborně a samozřejmě. – Nad údajnou degenerací češtiny se pozastavuje i autor sloupku „Odtud a odjinud“ a tvrdí, že Čapek se asi obrací v hrobě. Na to bych odpověděl poukazem na úroveň jazyka anglického používaného třeba v Londýně. I tam se to dá vysledovat v mnoha a mnoha stupních od cockney po divadelního Shakespeara – viz Pygmalion! Rozrůzněná čeština je naprosto přirozený zjevem a nijak neznamena její úpadek. Ovšem, australská angličtina zatím nedoznává

rozdílu mezi mluvou obyvatel Sydney, Perthu a Brisbane, ale jistě už záhy doznávat počne. – Leč nastojte! V tomto čísle Čechoaustralana marně hledám a nenacházím tam obligátní závěrečné slovo paní vydavatelky. Byť protkáno jejím ethosem skutečně je beze zbytku.

Krajanskými publikacemi i dnes s potěšením opět procházel *Bořek Šindler*

LIDSKÉ OSUDY (5)

Miroslav Badin

V neděli jsem nevěděl, co dělat. V mé komůrce mi bylo těsno a dusno, zde jsem se nemohl rozběhnout, sedět jsem nevydržel, na čtení jsem se nemohl soustředit a tak většinu dne jsem bloumal pivovarem, kde jsem prožil devatenáct měsíců dost klidného života. A co mě čeká na novém místě? V noci jsem nespal dobře. Vstal jsem dříve, než bylo potřeba k prvnímu vlaku. Za chvíli přijel včera sjednaný dělník, aby mi pomohl s těžkými zavazadly. Pomohl mi na nádraží a za chvíli i do příjíždějícího vlaku. V Brně jsem dotáhl zavazadla k šatnám, uložil je tam a šel se představit do pivovaru. Dal jsem lístek vrátnému, ten mě zavedl k sládkovi. Ředitel nebyl přítomen. Sládek kohosi zavolal, ten mi ukázal chasnickou šalandu, přidělenou postel a skříň.

Byla to velká, dlouhá světnice pro svobodnou chasu. Bylo v ní deset postelí a šestnáct skříní, uprostřed byl dlouhý stůl a židle. Skříně navíc sloužily pro ženatou chasu, co bydlela mimo pivovar a zde se jen převlékala a obědvala. Vedle byla velká kuchyň. Tam stařenka vařila obědy a večeře pro chasu. Byla stará, nečistá a jídla z její kuchyně nebyla k jídlu. Byla Němka ze starého Rakouska, nevím, proč zůstala v pivovare a vždy odpovídala: „Válku na vás, hlad na vás, abyste se, vy pacholci, s každým jídlem spokojili.“ Pan podstarší mě zavedl do spilky, ukázal, kde jsou teploměry a sacharometry, zavedl mě k rozvodné elektrické tabuli, pak do kumbálku, kde se zapisoval, do velké knihy, průběh prací a případné závady a na konci šichty správně předání práce nastupujícímu kolegovi. Ve varně a ve spilce byla práce rozdělena na tři šichty. Nejhorší byla od 24 hodin do 8 hodin do rána. Tu jsem jako nováček dostal já. „Jsi vyučený, nemusím ti nic povídat, musíš všechno vědět sám. Ostatně, zde na dveřích jsou předpisy, tak se podívej.“ řekl mi na rozloučenou podstarší. Na poprvé toho bylo trochu moc, vzal jsem si dovolení, abych tu mohl zůstat do večera, abych byl jistější kam, který kohout vede, abych várku omylem nepustil do kanálu. Každá várka byla 340 hL. V poledne u oběda jsem se seznámil se vši chasou. Byli to vesměs mladí, veselí a bezstarostní junáci. Byli plní žertů a škádlení jeden druhého.

Tak prošel týden v nesnadné práci. Práce nebyla těžká, vše bylo mechanizované, tale nezvyk k mechanizaci, k novým povinnostem mě uváděly do neklidu, než jsem si práci zmechanizoval bez přemýšlení. Bylo to něco docela jiného než v malém pivovare. Pracovní doba od 24 - 8 hodin mi též docela vyhovovala. Protože nikdo z chasy neměl rád, dostal jsem ji jako dědictví. Při této pracovní době jsem měl dostatek času na čtení, zajít pravidelně do sokola, a posléze i na přednášky. V pivovare byl noční hlídač, který v noci hlídal pivovar a též měl za povinnost kontrolovat noční pracovníky, aby nespali a na ranním raportě hlásit závady. Chasa ho neměla ráda, protože moc přísně vykonával svoje povinnosti. Všichni říkali, že je blázen. Mnoho četl, prováděl jógu při východu slunce a přísně kontroloval pracující. První týden ke mně chodil každou noc na kontrolu, později jsme se spřátelili, protože četl podobné knihy jako já. Rozuměli jsme si, on ke mně nechodil na kontrolu, ale pro výměnu názorů. Vůbec jsem v něm neshledával blázna jak všichni říkali. Od něho jsem se dověděl, že v brněnském předměstí, v Králově poli, je škola, kde jsou každý čtvrtek přednášky, na kterých se probírají otázky náboženství i jiná naučná témata. To mi vyhovovalo. V úterý a pátek byl sokol a na čtvrtek jsem se nechal zapsat na přednášky. Byly pro mne opravdu zajímavé. Na přednáškách nebývalo mnoho posluchačů, intelektuálové byli všichni, byl jsem mezi nimi jako hošík. Cítil jsem, jak mezi nimi duchovně a osobně přímo vyrůstám. Často mi taková přednáška nahradila četbu několika knih.

První týden mi na šalandě mezi chasou prošel dosti příznivě. V druhém týdnu už jsem slyšel nějaké poznámky. Viděl jsem, že se o mne stále více zajímají. Ptali se mě na různé osobní věci a ke konci druhého týdne v sobotu na mne útočili, abych s nimi

šel na čundr. Nešel jsem s nimi, byl jsem jim pro smích, dávali mi různá jména, zajímali se o mou četbu a na konec mě nazvali „Blázen číslo dvě“. Od té doby jsem byl terčem jejich žertů, nepřestávali mě škádlit, vodili mně na šalandu i děvčata, prý, jestli se jich bojím, ony že se mne nebojí. Nejhuře bylo na Nový rok. Už jsem spal, když v náladě ke mně přišli i s holkama, donesli mi dudlík, vlezli ke mně do postele. Byl jsem nešťastný. Naštěstí rozdováděná cházka dlouho na šalandě nezůstala, šli pryč, aby pokračovali v oslavách nového roku. Dudlík mi někdo přivázal k posteli. Od toho dne mi říkali „Miminko“. Nezlobil jsem se a na všechny přezdívky jsem odpovídal. Věděl jsem, že jestli ukážu, že se zlobím, budou si mě dobírat ještě více. Po krátkém čase jsem se vžil do mechanické práce v pivovaru tak, že pro mne byla hračkou. Zbývalo mi hodně času na čtení knih, těšival jsem se na noční šichty, že si vyměníme názory s nočním hlídačem. Nejvíce jsem se těšival na čtvrtek, na přednášky svobodných myslitelů. Po sedmiměsíční návštěvě přednášek jsem si myslel, že moje nejpalcivější otázka náboženská je rozřešena. Podal jsem žádost u svobodných myslitelů, že chci vystoupit z církve katolické. Byl jsem pozván do jejich předsednictva k pohovoru. Shledali, že jsem mlád, že bych svého činu mohl později litovat. Prohlásil jsem, že je to moje první přesvědčení, a že tento krok činím s plným vědomím.

HLEDÁM PRAVDU

Už deset let hledám pravdu, přečetl jsem mnoho knih pro rozluštění této otázky a teď po návštěvě vašich přednášek jsem nabyl pevné přesvědčení o svém názoru.

1. Věřím v boha nejvyšší sílu a spravedlnost, která existuje ve vesmíru, na zemi a v přírodě.
2. Věřím v posmrtný život, znovuzrození a jeho karmu.
3. Mám velkou úctu ke každé víře, jejich prorokům a všem svatým. Moc lituji, že ve všech náboženstvích vládnu nepovolaní lidé, hypokryti a udělali ze svatého díla pohodlný život pro sebe, aniž by dbali slova svatého a učení, jež zastupují.
4. Smekám před každým místem, kde se někdo modlí, nebo k čemu se modlí, neboť v tom on vidí boha.
5. Mám úctu k víře Zardušti, jako jedné ze základních náboženství a nejstarší ze všech pokrokových.
6. Mám úctu k víře izraelské pro její jasný postoj, ale nesouhlasím s její bezsrdečností, což dle mého názoru není božské.
7. Největší úctu mám a přiznávám křesťanství pro jeho milosrdenství, prominutí a odpuštění, ale nesouhlasím s prostřednictvím mezi mnou a bohem, kdy často je prostředník mezi mnou a bohem horších vlastností nežli já. Odsuzuji pokrytectví zástupců víry.
8. Souhlasím s indickým a himalájským učením o věčném životě a znovuzrození duše, ale nesouhlasím s úplnou emancipací – osvobozením.
9. Dva největší dary přírody jsou zdraví a krása.
10. Mohu najít víru jen v bezprostředním poznání božím, bez prostřednictví nějaké doktríny nebo systému.
11. Nemohu pochopit lidi pro jejich hádky a dokonce války pro víru. Zrovna tak zavrhuji každou misi ve všem duchovním. To je dobrá propaganda pro lidské masy v nižších institucích než je stát.
12. Smekám před každým výtvozem boha pro klid těch, kteří se k němu modlí, ale neznám domu božího, kde bych se měl modlit já.
13. Dal jsem si slib, že nikdy vědomě neudělám zlo. Od zla vždycky odejdu; kde budu moci, podám každému pomocnou ruku.
14. Morálka je zcela něco jiného. Morálka nemá nic společného ni s Bohem, ni s náboženstvím. Morálka je bohem ponechána každému jedinci pro jeho osobní objevení a patří spíše k jeho osobní karmě. Od morálky záleží štěstí nebo neštěstí v životě každého člověka a od ní záleží štěstí nebo neštěstí nebo hrůza jeho příštího života.

Zde mohu nabídnout jako příklad jednu muslimskou povídku:

Šel jeden derviš arabskou pouští, byl zmáhán žízní i horkem, když odpoledne dorazil k oáze. Kolem pramenů oázy bylo několik datlových palem a břehy krátkého potůčku

byly keři a hustou trávou zarostlé. Zde se na čtyři strany křížovaly karavanní cestičky. Zde znavení poutníci i velbloudi uhasili žízeň únavného dne, odpočali a nabírali síly, aby pokračovali ve své smutné cestě dál. Sem, toho horkého odpoledne, dorazil náš derviš. Prvně uhasil žízeň svého vyprahlého těla, pak vytáhl z tašky několik kousků chleba, pomalu ujídal a zapíjel vzácnou vodou. Po jídle si chtěl odpočinout ve stínu palem, když vtom slyší z dále dupot koňských kopyt. Znaje zákon pouště, rychle se schoval do křoví, do husté trávy a pozoroval. Přijel jezdec, zřejmě beduín, na od rychlé jízdy zpěněném koni. Rychle ho odsedlal, napojil a nechal ho trochu popást na šťavnaté trávě. Sám něco pojedl a neodpočívaje rychle osedlal koně, sebral svoje věci a rychle uháněl dál. Ve spěchu však zapomněl na jeden svůj balík. Jen odejel, z druhé strany se sem přibližovali tři kupci na velbloudech. Pravděpodobně si zde chtěli odpočinout. Uviděli balík a shledali, že v něm je v hadře zamotán velký kus zlata. Už nesundali z velbloudů své zboží, jen napojili svá zvířata, napili se sami a ve spěchu ujížděli dál. Vtom k pramenu přicházel nějaký pocestný žebrák. Klidně snědl několik kousků chleba, zapil je vzácnou vodou a ve stínu palem natáhl své znavené údy, aby nabral síly pro další cestu. Vtom se vrátil jezdec a žádal na žebrákovi, aby ten mu vrátil jeho zlato. Žebrák se klál, že žádné zlato neviděl. Jezdec mu nevěřil. Nastala hádka. Beduín se rozčilil a žebráka zabil. Po činu skočil na koně a rychle odjížděl. Derviš vše viděl a slyšel. Vstal z trávy, zvedl ruce k nebi a zvolal: „Ó, Bože, jaká nespravedlnost a ty nezakročíš.“ I slyší hlas a nebe: „To byla karma, která napravila hříchy minulého života. V minulém životě to zlato patřilo těm kupcům. Bylo u nich uloupeno. Dnes v jejich novém životě ho dostali zpět. Ten dnešní žebrák v minulém životě byl beduín a zabil toho, co dnes byl beduínem.“

Kdyby lidé věděli co je to karma, kdyby pochopili, jak jejich nynější činy působí na jejich život a na jejich život příští; proč se rodí šťastní a na druhé straně nemocní, nešťastní nebo dokonce chudáčci. U velkých hříšníků se karma projevuje dokonce v několika jejich příštích zrozeních. Ráj a peklo jsou zde na zemi: duše hříšníka, po úmrtí těla, nenachází klid až do příštího zrození. Kdyby to lidé věděli, nebylo by třeba policajtů, četníků, soudců, žalářů: byl by ráj na zemi. Ve světě nic není náhoda, vše má svůj původ. Po té rozmluvě přisedící souhlasili, že jsem zralý, a že mohu z církve katolické vystoupit. Hned byla napsána a podána žádost. V přednášející společnosti jsem dosáhl úcty. Doufal jsem, že v této otázce jsem dosáhl rozluštění, a že už budu mít klid. Můj klid a uspokojení netrvalo dlouho. Asi za dva měsíce jsem jel navštívit příbuzné v Bránicích. Vždy jsem býval všemi moc pěkně vítán a ode všech jsem slychával laskavá slova. Ale tentokrát! Ó úžas, když mě viděli z dálky, do chalup se schovávali a za odsunutou záclonkou se dívali. Došel jsem k tetinu domu. Zaklepal jsem: přišla otevřít teta. Když mě zhlédla, zalomila rukama a v slzách mi povídá: „Mirku, cos to učinil? Vždyť pan farář už tři neděle o tobě káže, jak jsi zbloudil. Ostudou nemohu vyjít před barák. Všichni mi dávají za vinu, že jsem tě neuhlídala. Čtrnáct dní se postím, aby mně i tobě bůh odpustil naše hříchy. Proč ses pustil boha?“ „Tetičko, já se boha nepustil, já se k bohu přiblížil. Jestli chcete, dnes je sobota, bude plná hospoda, půjdu lidem vše vysvětlit.“ „Chraň tě, bůh. Ani se tu neukazuj, raději s nikým o tom nemluv. Farář už všechno řekl.“

„Dobře, tetičko, přenocuji u vás a zítra ráno odjedu.“ „Ano,“ tichým hlasem přisvědčila tetička. Při večeři bylo velmi nepříjemné ticho. Několikrát jsem se pokoušel zavést řeč na něco jiného, ale nevyšlo to. Také jsem chtěl tetě vysvětlit, co se vlastně stalo. Všechno bylo marné, teta nechtěla poslouchat. V noci jsem špatně spal. Ráno, ještě za tmy jsem vstal, chladně jsme se rozloučili a já pospíchal k prvnímu vlaku na Brno. Moc mě mrzelo ztracené přátelství v Bránicích. Ještě víc mě mrzelo, že nechtěli slyšet moje vysvětlení. V Brně jsem se zakouzl do práce a čtení knih. Znovu jsem přečetl všechna bratrská učení počínaje Noem a konče komunismem. Po rozvážení všeho přečteného jsem se přesvědčil, že jsem učinil správně. Něco mě však tížilo a chtěl jsem pryč. Nevěděl jsem kam, ale daleko pryč, do neznáma.

V tyto dny jsem potkal pana starého. Přijel do Brna na schůzi sládků. Ptal se mě jak se mám, jak se mi tu líbí. Povídám: „Děkuji, pane starý, líbí se mi tu, ale chtěl bych někam do ciziny.“ „Ano, ale kam? Pepík chce také do Francie a zrovna se mluvilo o tom, že hledají dva sladovnické. Jednoho do Metz a druhého do Langres. V Metz se více mluví německy a v Langres francouzsky. Kam bys chtěl?“ „Pane starý mně je to jedno, špatně mluvím německy a ještě hůře francouzsky.“ „Tak se podívej,“ povídá

pan starý. „Pepík umí německy, půjde do Metz, ty půjdeš do Langres. Kdy bys chtěl odjet?“ „Pane starý, čím dřív, tím líp.“ „Dobře,“ povídá pan starý. „Ještě dnes oznámím, že mám dva volontéry. Doufám, že do měsíce budete mít vyřízenou cestu, ale musíš dát pozor na Pepíka, jinak bych ho nepustil.“ „Dobře, pane starý, ale říkáte, že budeme vzdáleni 250 km od sebe.“

Měl jsem radost, že pojedu do Francie. Mnoho jsem četl o francouzské revoluci o francouzském demokratickém zřízení. Snad najdu místo, odkud pocházel můj předek. To vše mi imponovalo, zapomněl jsem na nepříjemné chvíle z návštěvy v Bránicích a na neklid, který mi po návštěvě zůstal.

Hned druhý den jsem si koupil francouzskou učebnici a pilně se začal učit francouzsky. Samozřejmě, za měsíc jsem se toho moc nenaučil, ale vyřízení o přijetí na místo sladovnického mi do měsíce přišlo. Nepřemýšlel jsem, hned jsem si vyřídil pas, koupil jízdenku až na místo a do několika dnů jsem byl připraven na cestu. Pepík měl jet až za měsíc. Nečekal jsem, cesta do neznáma mě lákala a zde mě vše tížilo. Nejel jsem se do Bránic ani rozloučit, až z Francie jsem jim napsal dopis. Nasedl jsem do vlaku Praha - Paříž. Ve Štrasburku na francouzské hranici jsem měl přeseďat. Na celnici mě vzali kufr a těžce německo-francouzsky jsem se domluvil, že ve Francii je zvykem, že pro pohodlí cestujících berou zavazadla do 30 kg do předního nákladního vagónu a ve stanici určení si je cestující vyzvedne. Odevzdal jsem zavazadlo a hlavou mi blesknul výborný nápad. Vždyť zavazadlo bude mým ukazatelem cesty a dovede mě až na místo. Mám ještě dvakrát přeseďat a domlouvám se moc těžce. Od té chvíle byly moje oči stále připoutány k mému zavazadlu. Kam nesli kufr, tam jsem šel za vozíkem i já. Přijel vlak, kufr dali do vozu, do druhého vozu jsem nasedl i já. Na každé stanici jsem se díval z okna na vykládání zavazadel. Když vyložili můj kufr, vystoupil jsem také a sledoval jsem ho, až mě kufr dovedl na místo určení.

Město Langres je pevnost na vyvýšenině blízko alsasko-francouzských hranic; je obeháno tlustou pevnostní zdí, sloužilo ochraně Francie za věčných nepokojů mezi Francií a Německem. Celé město s úzkými, klikatými uličkami vypadalo spíše na mohutný hrad nežli na město. Nedaleko začínala velká řeka Marna, zde byl ještě potok a celý okres se jmenoval Hôte Marne. To znamená vysoká Marna. Pivovar byl v podhradí, dost vzdálen od hradeb pevnosti na potůčku řeky Marny. V pivovare mi přidělili velkou místnost na bývalé sladové půdě. Pobyt tam nebyl příjemný, v té ratajně mě nejvíce zneklidňovaly myši a krysy, kterých tam bylo moc. Proviant jsem musel schovat do železných nádob, abych ho uchránil od té havěti. V zimě mě velké krysy vlezly dokonce do postele a ohřívaly se u mých nohou. Probuzení bývalo velmi nepříjemné. Na druhé straně mě nikdo nešpikoval a nepřekážel ve čtení knih a v úvahách. V tom jsem si liboval. Také jsem byl zklamán s u nás propagovanou francouzskou kulturou, se sociální a demokratickou vyspělostí. Taky jsem shledal, že Československo je ve všech těchto odvětvích daleko vpředu. V ČSR byla nejpočetnější vrstvou střední vrstva a školství i na venkově bylo postaveno výš než zde. Přesvědčil jsem se, že zde na venkovských školách vyučují fanaticky přehnaně vše o Francii, zanedbávají a degradují celý svět. Francouzskou kulturu, hlásanou ve světě, nese jen francouzská menšina intelektuálů z měst.

V práci mi přidělili kvasírnu a ležácké sklepy. V tom ohledu jsem byl jako doma. Smlouva byla napsaná na jeden rok, plat jsem neměl velký. Také restaurace, kde by se vařily obědy, nablízku žádná nebyla. Jídlo jsem si vařival sám. Kolem byly jen pivnice, kde se scházeli francouzi na víno a aperitivy a na politizování. Rádi hodně mluvili o politice, o starých časech, ale jen mluvili. Mluvení v jejich povaze zůstalo do dnešních dob. Poněvadž jsem neměl kde utrácet peníze, ušetřil jsem si na motocykl. V neděli jsem dělal daleké výlety na všechny strany. Nejezdil jsem po silnicích. Zajížděl jsem hodně daleko do přírody. Rád jsem pozoroval kraj, a abych řekl pravdu, hledal jsem, odkud by mohl pocházet můj předek. Přihodila se mi jednou divná příhoda. Zajel jsem daleko do centrální Francie. Blížilo se k patnácté hodině. Bylo zamračeno. Byl jsem ve skalnaté krajině, porostlé lesy, na rozcestí bylo několik cestiček. Nevěděl jsem kudy se mám dát, abych se brzy dostal na silnici a domů. Kraj bez lidí. Kdybych se vrátil, byla by to velká zajíždka. Zastavil jsem se v rozpacích a zavřel oči. V duchu vidím celý kraj s rozcestím, na kterém stojím, vidím, kam cesty vedou, jako bych tu byl doma. Jel jsem po té nejhorší, ale v duchu ukázanou cestičkou. Po cestě jsem viděl znaky, které jsem viděl v duchu se zavřenýma očima.

Snadno jsem se dostal na silnici a po ní domů.

V přednáškách Svobodných myslitelů jsem vyslechl několik přednášek o lidském těle, duši, o jejím znovuzrození. Byl jsem přesvědčen, že můj předek pocházel, nebo znal tento kraj. A snad moje tělo zdědilo jeho duši.

Několikrát jsem zajel opět do tohoto kraje, chtěl jsem opět něco uvidět, ucítit nebo uslyšet. Avšak podobný jev se mi už nikdy neopakoval. Později jsem v pařížské knihovně zjistil, že Badini pocházeli z centrální Francie a v pařížském telefonním seznamu jsem napočítal třicet pět čísel pod jménem Badin. Slyšel jsem od svého syna, který žije v Belgii, že i tam jsou Badini. Také vím, že v Itálii u Milána je velmi mnoho Badinů. Snad ještě více než u nás na Moravě. I oni prý pocházejí z napoleonova vojska. Náš rod je mohutný a rozšířený v mnoha různých stranách. Ted vím, že i zde v Austrálii jsme dva. Oba původem z Československa a z Moravy. V tomto kraji se mi stala ještě jiná příhoda, na kterou nemohu zapomenout a ještě dnes, po padesáti letech ji cítím a prožívám. Asi dva měsíce potom, co jsem přijel do pivovaru v Langres, přijel sem do pivovaru ze Slovenska i s rodinou pivovarský bednář. Nedaleko pivovaru na stráni u potoka, uprostřed velké zahrady stál opuštěný velký vodní mlýn. Nepamatuji, jak se to stalo, kdo mu to dohodil. Náš bednář si za neuvěřitelně malý roční poplatek ten mlýn se zahrádkou pronajal a s rodinou se tam nastěhoval. Upravil si tam tři velké místnosti v prvním poschodí a o spodek se vůbec nezajímal, byl rád, že našel tak laciné a hezké bydlení, kde bylo jen ovoce za cenu třikrát větší, než platil roční nájem. Měl ženu, dvě děti a sám byl jako Herkules. Přešly asi dva měsíce a náš Herkules zhubl, zbledl a nepracoval tak jako ze začátku. Ptám se ho: „Štefane, co je s tebou, nejsi nemocen?“ Povídá mi: „Človče, stydím se o tom někomu říci, v nic nevěřím, ale u nás straší. Po našich dřevěných schodech a po podlaze něco těžkého chodí, pod jeho tíží všechno vrže, spát nemůžeme. Víš, že vchod k nám nahoru je zvlášť, s přízemím mlýna nemá nic společného, dveře zevnitř vždy zakládám těžkým břevnem. Ráno je všechno v pořádku, ale v noci někdo chodí a tluče na schodech a ve světnicích. První to zjistila manželka, ze začátku jsem se jí vysmál, potom jsem se přesvědčil, že mluví pravdu. Teď už to vědí děti a strašidlo čím dál víc o sobě dává vědět. Tam zůstat nemůžeme. Našel jsem si jiný, malý a dvakrát tak drahý byt, zůstat tam nemohu. Zítra se stěhujeme.“ „Štefane, proč jsi mi o tom nic neřekl dříve, přišel bych k tobě několikrát na noc a vyšetřili bychom to. Určitě to bude nějaký francouzský uličník a chce vás postrašit. Je škoda se vystěhovat. Takový dům, taková zahrada s množstvím ovoce.“ „Ne, ne,“ zaúpěl Štefan. „V mlýně straší, přezkoušel jsem všechno, prosím tě, neříkej to nikomu, stydím se.“ „Dobře,“ povídám. „Zítra ti pomohu se stěhováním a na noc zůstanu ve mlýně. Jsem moc zvědav, co by to mohlo být.“

Tak se stalo. V neděli ráno jsem jim pomohl se stěhováním, které jsme za dopoledne zvládli. Odpoledne jsem zůstal ve mlýně sám. Prohledal jsem důkladně spodek mlýna, chodbu i schody vedoucí nahoru. Prohlédl jsem i prostor pod schody zdali tam není někde nějaká tajná chodba. Vše bylo v pořádku. Ještě za světla jsem zašprajcoval spodní dveře, aby je zvenku nikdo nemohl otevřít. Horní dveře do světnice jsem zabarikádoval tak, že kdyby někdo chtěl vejít do světnice, moje barikáda by se zhroutila a způsobila by velký rámus. Uzavřel jsem důkladně okna v druhých světnicích, jen v přední světnici, kde jsem měl lůžko, nechal jsem okno pootevřené, abych zvenku slyšel každý zvuk. Okno bylo vysoko nad zemí a dole protékal potok. Vše bylo v pořádku, snědl jsem připravenou večeři a zůstal stále u okna na stráži. Poslouchal a pozoroval jsem okolí. Byl úplný klid a ticho, ani živé duše nablízku. U okna jsem zůstal do 22 hodin. Vycházel měsíc, byl v úplňku a pěkně ozářil kraj. Bylo už dlouho po desáté, když jsem rozsvítil svíčku u postele, uleh a přemýšlel o svém životě a osudu. Ležel jsem už hezkou chvíli, když asi po jedenácté hodině slyším dole nějaké bouchnutí. Pak jakoby někdo těžký vystupoval po schodech ke mně nahoru a schody příšerně vrzaly. Povídám si: „Hrome, že by to byla pravda?“ Zatajil jsem dech, poslouchám. Hluk a vrzání utichlo. Abych se uklidnil, polohlasně si povídám: „To se mi asi zdálo pod vlivem slyšených řečí. Raději se, otočím a budu, spát.“ Nechal jsem hořet svíčku a otočil jsem se obličejem ke zdi a snažil jsem se usnout. Najednou slyším, že něco těžkého chodí po mé světnici sem a tam a pořád se přibližuje k mému lůžku. Najednou cítím, jako by se někdo zastavil u mě v záhlaví, jak se sklání nade mnou a jak zašustila moje přikrývka. Někdo sfoukl svíčku. A zase těžké kroky po světnici sem a tam a pak se to přiblížilo ke krbu a slyším, jak z komína do krbu padá písek. V tu chvíli venku zahoukala sova.

Všechno ztichlo. Byl jsem zpocen, jako když mě polije vodou. S vypětím sil jsem se obrátil a rozsvítil svíčku. Vstal jsem, přešel k oknu, naslouchal. Všude bylo hrobové ticho. Dlouho jsem zůstal u okna a nikde nic. Jen zdola znělo zurčení vody v potoce. Zůstal jsem u okna do svítání, teprve potom jsem si šel trochu odpočinout. Myslel jsem, že tu nějaký duch prosí o uklidnění, musí ho někdo vyslyšet. Abych tam šel sám, neměl jsem odvalu a společníka jsem nenašel.

Později nám vyprávěli, že za francouzské revoluce ve mlýně měli revolucionáři soud, vězení, popraviště a sám mlynář tam byl popraven. Od té doby tam nikdo nemohl zůstat, protože tam strašilo. Dědici nemohli mlýn prodat, všichni v okolí věděli, že v něm straší. Mysleli si, že když se do mlýna nastěhuje cizinec, snad vše napraví, a proto byl mlýn pronajat Štěpánovi tak lacině. Na mne noc zapůsobila hlubokými dojmy. Stále jsem přemýšlel o prožitém a byl u mně probuzen zas nový zájem. Zájem o silné duševní síle. Povídal jsem si, dřívější záhadu jsem rozluštil a teď tu mám druhou. Mnoho jsem přečetl knih a slyšel přednášek o lidském těle a duši, hypnotismu, a lidském magnetismu, četl jsem o spiritismu, ale to bylo něco jiného, než jsem prožil této noci. Povídám: „Jakou lidé dělají chybu, jak se mýlí, když studují jen techniku a nedosažitelné hvězdy a nic nevědí o sobě, o své duši, kterou by měli znát nejdůkladněji. První životní příkaz by měl být: ‚POZNEJ SÁM SEBE!‘ Lidé se zajímají jen o to, co vidí a co mohou nahmatat – to je pomíjející. Ale to, co je důležité, věčné, to co přináší v životě blahobyt nebo peklo, o tom vědět nechtějí nebo to znají jen ve zkresleném pojmu.“

(Pokračování)

PERLY A PERLIČKY – sokolské i nesokolské

Ještě nikdy – DOSUD JEŠTĚ NIKDY – se v tělocvičně našeho Národního domu nesešlo tolik dětí, kolik se jich dostavilo na prosincovou mikulášskou nadílku v minulém roce. Holčiček i chlapečků pod nějakých těch osm let stále ještě pevně i nepevně věřících – včetně kojenců, a i těch jsem v prosinci napočítal dobrých pět, k prsu matčině přivinutých i nepřivinutých. Prý se napočítalo nejméně šedesát rodin – tak to odhaduje náš stoletý bratr knihovník vypomáhavší u dveří jako přísný výběřčí vstupného, a dětí na svatého Mikuláše prý snad s úctou hledělo přes stošedesát. Hádal bych i o nějakou desítku víc. Nu prostě, věřte nevěřte, úroda návštěvy věru zdařilá. Zdařilá a nepokojná, protože ta všechna drobotina poletovala a poskakovala po tělocvičně naplněné k prasnutí všech švů. Přicházeli si na své i naprostí začátečníci v chůzi, pečlivě sledováni alespoň jedním z rodičů. Rej vši dětské neplechty však jako dotekem čarovného proutku ustal s objevením se Mikulášova nebeského průvodu. Uctyhodný světec, důstojně sehraný bratrem Krejčíkem, a letos bez tradiční berly – leč provázený dokonce dvěma rozkošnými anděly! – pohodlně zakotvil mezi oběma fotbalovými brankami, malí věřící se sesedli do tradičního polokruhu a nespouštěli zraky z té nezvyklé podívané. Čert v dokonale pekelném provedení bratra starosty Jendy Jelínka sice nepřestával hrozit obávanými vidlemi, leč činil tak s jemným porozuměním pro útlou dispoziční i těch nejmladších, jejichž slzička semtam ukápla jen do již nachystaných kapesníků rodičů. Technické vybavení nebeského poselstva Mikulášova doznalo letos praktickou podporu dvou dalších, byť nenebeských pomocnic, sester Evy Čermákové vyzbrojenou jak mikrofonem, tak i hláskou troubou, a sestry Edity Berntsenové jako štědré rozdělovatelky nebeských darů. Na všechny se dostalo a se všemi se potom dali vyfotografovat jak nebešťané, tak i sám úděsný pekelník starosta. Mezi tím vším, jakoby ve spojení s luciferem, posílal zvenčí hromovládny Perun své hrůzné pozdravy převážně slovanskému shromáždění s jakoby neustávajícím deštěm krup. Nu - povedlo se, vyvedlo se, líbilo se – kuchyně zafungovala přímo čarodějně, oblíbená loutkářka Lenka Muchová se zhostila představení svého divadélka hrou „Maruška a dvanáct měsíčků“ na převýbornou. Po skončení té vši mely bylo lze sledovat obětavou sestru Novákovou v součinnosti s bratrem nebešťanem Krejčíkem jak v opuštěném bitevním poli poctivě a neúnavně otírají a přestavují stoly a židle... Snad teprve v pozdních večerních hodinách se v říši pekelného starostenského sokolníka rozhostil klid a mír. Ještě než ale to pero odložím – díky všem pomocníkům a organizátorům. V kuchyni, vedle kuchyně, viděným i neviděným. Dobrá věc se opět opravdu vydařila a vzpomínkou na štěbot české drobotiny se bude tělocvična ve French's Forest ještě dlouho a dlouho rozléhat!

Když se nad tou snůškou mladé česko-slovenskosti našinec tak kapánek zamyslí, nad tou nečekanou úrodou mladistvých návštěvníků a vyznavačů mikulášské nadílky, dochází k zajímavým závěrům. Ta všechna drobotina byla a nebyla jen česká či slovenská. Děti halasily především v jazyce anglickém. Však to známe, že? Jakmile zde překročí děcko práh školy, je po češtině, po jím dotud třeba i plynně promlouvané češtině. To nepochybně platilo i o návštěvnících naší prosincové mikulášské nadílky. Ty tisíce a tisíce mladých Čechů a Slováků dnes v Sydney už po léta žijících založily zde samozřejmě rodiny. Někteří se brali a berou mezi sebou. Zdá se však, že ve většině případů si mladá Češka vezme za manžela Australana, Novozélandana nebo i jiného „cizince“ – a ta mikulášská nadílka o tom opět hodně napověděla. Naprostou většinu rodičů tam tvořily mladé české matky, semtam i v doprovodu nečeských tatíků, pro něž je věchno české dění kolem Mikuláše jen záhadným rituálem, dokonalou španělskou vesnicí. Obvykle se dostaví i dost babiček a dědečků, vloni jich byla ale jen opravdová malá hrstka. Mezi dospělými návštěvníky jsem napočítal dvě tři babičky, dva tři dědečky, jinak kolkolem jen samá omladina. Pod pětatřicet? Rozhodně pod čtyřicet! Nás staříčkových sokolských vytrvalců tam bylo všehovšudy deset, snad i jedenáct. Jinými slovy: z těch všech tisíců mladých Čechů a Slováků do našeho Národního domu zavítá ročně jen hrstka zájemců – a to téměř výlučně na vepřové hody, jednou za rok na mikulášskou nadílku, a pár desítek i na malování velikonočních vajíček, a několik s dětmi i do sobotní české nebo slovenské školy. Pro sociologa by to byla určitě eminentně zajímavá studie důvodů onoho ostentativního nezájmu té vši omladiny o jiné sokolské aktivity. Jedním z těch důvodů budou i dnes tak široko otevřené dveře zpět domů do republiky. My osmačtyřicátníci jsme tu kdysi zkysli bez spojení s domovem, a to nám dodávalo hlavní pohnutku k mnohem častějšímu shledávání se mezi sebou. Časy se opravdu mění, a my se měníme s nimi. A tou oponou čas opravdu trhnul a změněn krajanský svět. Nebo spíše – z uprchlického světa se stal svět ryze krajanský. Jakoby nás ti mladí byli utopili na sotva plně lžíci vody. Lapáme jen po vzduchu...

Pochybeným teoriím tatíka Marxe ještě dosud dokonale neodzvonilo. Dokonce ne ani mezi žalostnými zbytečky jeho skálopevných českých vyznavačů. Ti tyto řádky budou asi sotva číst. Avšak přece jen ne zcela pouze pro zasmání, ale pro všeobecné osvěžení projdeme si zde alespoň několika řádky názory z roku 1848 uveřejněné v novinách Neue Rheinische Zeitung oním gigantem historického omylu, a to v souvislosti s tehdy aktuálními pražskými nepokoji. Píše v nich mimo jiné i toto: „Teď víme, kdo jsou nepřátelé revoluce – v Rusku a ve slovanských provinciích Rakouska. Nesmiřitelný boj, válka až do posledního dechu proti Slovanům, zrádcům revoluce, vyhlazení, terorismus, ne v zájmu Německa, nýbrž v zájmu revoluce... Tak skončily v přítomnosti a snad navždy snahy Slovanů v Německu o znovunabytí nezávislé národní existence... Umírající český národ podnikl poslední pokus, aby získal svou někdejší životaschopnost, pokus, jehož marnost dokázala, že Čechy, i když někteří z jejich obyvatel budou nějaké to století mluvit neněmeckou řečí, nemohou do té doby existovat jinak než jako součást Německa...“ Slova tedy skutečně pozoruhodná. Objevil jsem tento poklad v jedné z knih spisovatele Petra-Hory Hořejšího „Toulky českou minulostí“, a znovu mně to připomělo, že jsme tou dobou opravdu měli téměř na kahánku. Karl Marx tyto názory vyslovil v revolučním roce Evropy 1848, kdy vídeňští Habsburkové stáli jednu chvíli zády ke zdi, kdy však přesto Palacký ve svém historickém odmítnutí frankfurtskému sněmu německé žádosti o připojení Čech k německému spolku dal přednost „austroslavismu“. Nu, na slova tatíka Marxe zatím ještě nedošlo. Dojít by ovšem přece jen mohlo, jen se podívat na mapu.

Každoroční tenisový turnaj v lednem rozehřáté Sydney skončil letos sensačně jen český obsazeným finale Petry Kvitové s Karolínou Plíškovou. Zvítězila Kvitová, ale Plíšková se udatně držela až do konce. Byla radost to shlédnout! V tenisovém turnaji v novozélandském Aucklandu se stal vítězem nadějný mladý Čech Jiří Veselý. V Australian Open byla ale Petra Kvitová poražena a z turnaje tak vyřazena mladou nadějnou Američankou.

Sokolský mariášový kroužek se má čile k světu. Scházívá se i za nejkrutějších australských letních veder, a to obvykle v místnostech sokolovny. Nikdy se samozřejmě nedovíme, jak by asi hleděli na provozování mariáše v lůně sokolské svatyně sokolští velikáni Tyrš s Fuegnerem, leč časy se mění a my se měníme s nimi. Široká náruč sydneyjské jednoty obejmje leccos. A zcela mimochodem, pokud by tyto řádky upoutaly zrak a mysl dosud nezúčastněného mariášníka, nechť nenelí a ozve se. Bude vřele uvítán. Žádné obavy z prohry, hraje se jen o centy!

Ze soudku zcela jiného si ještě vyberme slova známého českého popěvku, a napněme bedlivě ucho: „Héercegoovina, tó je róovina, tú muséela výbojóovat infantéeria... Vzhůru pó stráni šnelcůg úhání... tam na stráni jsou schováni mohaméedáni... Týýhle Tuůrkyně...“ Ano, je tomu tak. V Čechách naši předkové poznali nebezpečí islámu již počátkem šestnáctého století, a v roce 1526 si dosadili, vlastní volbou, na trůn mocné Habsburky na ochranu před postupujícími Turky. Čeští vojáci pak zakusili v Bosně Hercegovině o několik set let později úskočnost Mohamedánů, takže Čechům není nijak neznámo nebezpečí a úskočnost vyznavačů Koranu. Poznali je už dávno a dávno! Na druhé straně západní mocnosti Francie s Anglií dali na jevo své sympatie, když se už v Krymské válce roku 1853 spojily s Turky proti Rusku. Do Krymu neváhali přispěchat na pomoc sultánovi až z druhého konce Evropy. V době moderní si natahali k sobě domů milióny muslimů. Kdo chce kam... a tak dále. Leč náš Věstník není politickou publikací.

Připomeňme si, že právě 24. ledna tohoto roku uplynulo padesát let od úmrtí jednoho z největších státníků všech dob, Winstona Churchilla. Na rozdíl od svého předchůdce Neville Chamberlaina dovedl včas rozpoznat hrozbu Hitlerova Německa, a odsoudil nemorální mnichovskou dohodu. Bohužel i za jeho vlády trvalo Británii příliš dlouho, než onu dohodu zneuznala, což dopomáhalo vhánět prezidenta Beneše do dychtivé náruče Moskvy. Nicméně i pro Čechy nepřestává Churchill představovat symbol odhodlání porazit Hitlerovu diktaturu.

Lovec perel *Bojar*

NĚKOLIK ČRTŮ Z MLÁDÍ DOMA (7)

Tatovy Svojšice

Bořek Šindler

Chodit s tatínkem v neděli dopoledne na Hrad na střídání stráží, to bylo věru gusto. Na Hrad nebylo od nás z Dejvic nijak daleko, z Terronské Verdunskou ulicí na Vítězné náměstí, Svatovítskou nahoru přes Prašný most, a už se stálo u brány před druhým náměstím Hradu. Střídání stráží se konávalo na náměstí prvním, a prováděli je českoslovenští legionáři. Francouzští v uniformách do modra, italské v uniformách do sytě zelena a ruští legionáři v bledě zelených do hněda, někdy i v papachách, ale všichni byli chlapi jako ze škatulky. Byli ve třicátých letech minulého století ještě v plné síle... Kolem nich, před jejich ubikací, se vždycky vytvořil hlouček Pražanů, ozvalo se slavnostní zatroubení, stará stráž strnula v pozoru, připochoďovala čerstvá stráž, ozvaly se rozkazy, stará stráž odešla a na její místo se postavili ti noví – a tak

se střídali legionáři italští, ruští a ti francouzští. Pro sotva desetiletého kluka to byla podívaná k nezaplacení. Věděl jsem, že táta byl ruským legionářem, věděl jsem, že legionáři někde daleko bojovali za československou samostatnost, a to mi úplně stačilo. Byla to nádhera a chodil jsem na střídání stráží s tátou hrozně rád. Samozřejmě, že jsem i věděl, že na Hradě vlaje vlajka prezidenta Masaryka s heslem „Pravda vítězí“ – to jsem věděl ze školy, o tom jsme se učili a to, že pravda vítězí, jsem měl pak ještě hodně dlouho za bernou minci... Někdy mě zavedl táta i podívat se na Zikmunda – to byl obrovský zvon ve Svatovítské katedrále, a pro mne senzační povyražení před nedělním obědem. Výhled na město mi nic v té době ještě neznamenal – střechy jako střechy, komíny jako komíny. Pro mne jako Pražáka to byla všechno samozřejmost...

Teprve po mnoha a mnoha dalších letech, a to až na druhém konci globu, mi došlo, že pro tatínka to muselo být všechno něco úplně jiného. Byl to vesnický chlapec. Cestoval sice kdysi kolem světa, ale jeho kořeny byly zasazeny pevně ve Svojsicích, pomenší obci mezi Kouřimí a Kolínem. Otcovy rodiče jsem nikdy nepoznal – však oni zemřeli ještě, když táta sám byl klučinou. Pan páter ho pak chlapce sirotka poslal na klasické gymnázium do vzdálené Příbramě, a nebýt světové války, byl by se z táty stal asi velebníček. Tak nějak to muselo být s tou celou Příbramí, a s tátovým bydlením v sousedním „konviktu“ vedle gymnazijní budovy... Pro mne byly tátovy Svojsice po mnoho let hádankou. Býval tam on kdysi doma, žila tam rodina jeho bratra, stál tam tátův rodný dům, ale nebyla tam ani žádná babička Šindlerová, ani žádný děda Šindler. Bydlela tam ovšem teta, tátova Teta s velkým „T“! S velikánským „T“. TETA. Neprovdaná sestra otce mého táty, která se po smrti tátových rodičů ujala výchovy nezletilých sirotků... Mého tátu vyplácala, o pár let starší Lidušku zkosily úbytě jako mladou dívku. Brzy jsem vypožoroval, že TETA je pro tátu ohromnou autoritou, vůbec tou největší. Však mu bývala i matkou a otcem, nejen tetou. V prostorném rodinném domě Šindlerů přebýval jeho jediný vlastník strýc Method s rodinou – se čtyřmi dětmi a churavějící manželkou. Strýc Methoděj byl pekařem, v dolejší části domu měl pekařskou dílnu s obrovskou pecí, nahoře se bydlelo a nahoře byl i pekařský krámk. Strýc Method měl i koníka s vozíkem na rozvážení pečiva po okolních vesnicích. TETA s nimi nebydlela, ta obývala poblíž maličký domek, rovněž ve vlastnictví strýce Médy, bydlela „v donku“, ne v domku, v donku ona bydlela, a strýc Method jí i poskytoval živobytí a šatil ji. Strýc Method byl úspěšným a majetným vesnickým živnostníkem – a mohl strčit moje vyšehradské příbuzenstvo finančně do levé kapsy. Strýc Method byl prostě někdo, i když s ním nebývalo nijak moc žertů. Tak jsem to já jako hošík ovšem neviděl. Na Vyšehradě jsem byl jako doma, ve Svojsicích spíše pražským vetřelcem... Ale pozorovat strýce Methoda při práci, to bylo něco, co jsem dříve nikdy nikde neviděl. On chodil spát se slepicemi, protože musel vstávat kolem druhé ráno. Když jsem ho jednou prosil a nakonec i uprosil, dovolil mi přespát dole u něho na peci, probudil mě před kuropěním a já pak jen zíral a zíral. Viděl jsem na vlastní oči strýce zadělávat na chleba ve velikánské díži, a válet rohlíky. Válel je oběma rukama na velkém pekařském vále, pravou i levou, nestačil jsem to vůbec ani sledovat. Nejen, že ty rohlíky válel. On hned zároveň z těsta ty rohlíky modeloval, kroutil, a vytáčel je rukou levou i pravou a stavěl je do řad. Když byl hotov, začal chleba i rohlíky sázet do pece. Vyhrabal vyžhavené dříví, vyhrátou pec vyčistil, a pak hned sázel velkou pekařskou lopatou do pece jeden pecen vedle druhého, a tak i ty rohlíky. Šlo mu to od ruky jedna radost. Pak dveře do pece zavřel, popil v klidu kávu, to už šlo nějak na pátou, a začal to všechno vyndávat z pece. Jelo to jako na mašině. Kolem šesté mně dal do uzlíku několik rohlíků pro TETU a pro mě k snídani, a poslal mě do „donku“. Nu třeštil jsem oči, třeštil. Zíral jsem, a bylo nač zírat. To byl holt strýc Method...

Strýc Method – ale v rodině se to vyslovovalo jako Metchod – nebyl jen pouhým vesnickým pekařem. Objevil jsem, že hrával jako ochotník i místní divadlo. Divadlo, nu což divadlo. On byl ale i varhaníkem ve svojsickém kostelíku. Byl tam dokonce „regenschorim“ a to ve velmi dlouhé tradici svojsických Šindlerů. Již mnoho našich předků zastávalo toto významné povolání v tamní kostelní správě. Dědeček Ferdinand Šindler i jeho předkové byli „regentes chori“ – hráli ve svojsickém kostele na varhany, předzpěvovali při mši panu faráři, a řídili zpěvy na pohřbech. Já, synek „bez vyznání“, jsem byl tudíž jakousi výjimkou. Za svých krátkých pobytů ve Svojsicích jsem se ale přece jen nemohl dát o rok starším bratrancem Jendou zahanbit. Na „kruchtě“ v kostele jsem s ním šlapal měchy, pozoroval tam všechno dění kolem

strýcova varháníčení a všeho zpěvu kolem. Býval to pro mne zážitek zcela neobvyklý, rozhodně nevyšehradský – měchy jsem ale šlapal o sto péro. Jednou na velikonoce se ve Svojsčicích sešli tři bratři: nejstarší Jan přijel z blízkých Lošan, můj táta Štěpán se mnou z Prahy – jen čtvrtý z bratří, zahradník strýc Cyril ze Šlapanic u Brna chyběl – a ve svojsickém kostelíku se rozléhaly třemi z bratří zpívané pašije. To byl pro mne nějaký zážitek! Něco úplně nevyšehradského, nevyšehradsky slavnostního. Šlapali jsme s Jendou měchy a kulili zraky, jak to těm našim fotříkům pohromadě na té kruchtě sluší. Byla to i jistá obměna toho, o čem mi táta vypravoval – jak denně chodíval ráno zpívat do kostela roráty, kde byli jeho otec, děd i praděd varhaníky, na vlastní oči jsem konečně viděl, co to je „kruchta“ (středolatincky gructa, kostelní kůr) – nu, učinilo to na mne o těch velikonocích ohromný dojem. Ten kadidlem provoněný kostel, ten zpěv tří bratří – a samozřejmě ty měchy... Těch několik dní občas ve Svojsčicích, a nebylo jich celkem ani moc, jsem bydlíval u TETY v donku. Byla na mě moc hodná a pomáhal jsem jí krmit jejich pár slepic na dvorku. Dala mi prohlížet staré fotografie s předčasně zesnulou tatínkovou sestrou Liduškou, Liduščiny dopisy od přítelkyně z Ameriky a večer jsem jí předčítal z vesnického kalendáře – kde bylo ku čtení všechno možné. TETA trpěla Šindlerovskou bolestí zad, kolem kamen v kuchyni se točila pomalu, a trvala na tom, abych spal pod obrovitou peřinou v zadním pokojíku. Až po mnoha a mnoha dalších letech se mi doneslo k sluchu, že TETA měla kdysi pro mého ještě svobodného tátu, doktora práv a úředníka v pražském ministerstvu pod penzí, bohatou dceru jistého místního statkáře jako vhodnou nevěstu, ale táta jí zřejmě zklamal sňatkem s nebohatou vyšehradskou slečinkou v Praze, a byla to jen svatba na úradě. A navíc, TETĚ vadilo, že mě nedali pokřtít. Panoval tudíž vždycky mezi TETOU a mojí matkou jistý chlad – a vycíťoval jsem to i já jako chlapec. Táta mlčel, ale snažil se udržovat rovnováhu. Vyšehradští se s TETOU, pokud vím, nikdy ani nesetkali... TETĚ všichni čtyři hoši odešli do první světové války. Tři z nich se vrátili v uniformách rakouského mocnářství. Ten nejmladší, můj táta, až v roce 1919 po svízelné cestě kolem světa jako do pravého ramene u Zborova vážně raněný invalida a ruský legionář – leč ve Svojsčicích příslušenství k československým legiím neplatilo nikdy nic moc, a rodinný dům Šindlerů už byl připsán bratru Methodovi. Cyril zahradničil v moravských Šlapanicích, Jan odešel do Lošan... A taková rodinná pozoruhodnost – a kroutíval jsem nad tím hlavou: doma v Praze byl táta oslovován jako Borka, nebo někdy Boris. Ve Svojsčicích jen jako Štěpa, Štěpán. Dost dlouho mi trvalo, než jsem si to rozluštil. Svojsičtí prostě nikdy nevzali na vědomí, že byl otec v Rusku překřtěn v ortodoxní ceremonii spolu s bratry legionáři – a to pro Svojsické prostě nemohlo platit... V Praze Borka, ve Svojsčicích a v Lošanech Štěpa. Tak tomu prostě bylo.

K dokreslení svojsických nálad toho chybí ovšem ještě mnoho. Ale přece jen ještě pár těch střípků. Strýc Method se za války znovu oženil – ale odseděl si dva roky ve vězení ve Štýrském Hradci v jižním Rakousku. Pro prodávání mouky načerno. Za jeho nepřítomnosti se snažil jeho mladší synek, patnáctiletý Zdeněk, proniknout za slovenského povstání na Slovensko. Chytili ho – naštěstí – čeští četníci a dopravili zpět do Svojsic. Zdeněk Šindler se později stal vysokým důstojníkem v československé armádě, a stal se pak prý i komunistou. Malá sestřička Jendy a Zdeňka, Petruška, kterou jsem chovával rád na klíně, léty podstatně zmohutněla. Když jsem navštívil Svojsice po mnoha letech za návštěvy v Evropě s naší tenkrát ještě malou Marcelkou, podala nám Petruška, již také sama máma dvou dětí, ve dveřích ubrousek s chlebem a solí – v té době už právě ona, Petruška, kralovala v rodném domě svojsických Šindlerů. Rád přiznávám, že mi to vechnalo do očí slzy... To už TETA byla dávno v Pánu. Tak i svojsický Jenda, můj bratranec. Těch Šindlerů tam ale kolem zbylo dost a dost. Na hřbitově i v okolí – a je jich několik i ve starodávné Kouřimi. Též v Plaňanech u Českého Brodu, poblíž Lipan. Bolševici naši rodinu rozmetali, táta si pobyl hezkých pár let v Ruzyni, na Mírově a v leopoldovské pevnosti na Slovensku – a z rodinné pozůstalosti zbyly jen zlomečky – ale zůstalo mezi nimi i několik zlatých zrněk. Několik prastarých knih zděděných po těch plaňanských Šindlerech, vydaných před několika sty lety Danielem Adamem z Veleslavína. Však je tu mám v Sydney jako rodinný poklad.

Končím. Ovšemže končím. Než mi ale uschne inkoust, přece jen ještě jeden střípek. Střípek ale ze zlata. Když jsem s tátou poprvé navštívil jeho rodné Svojsice, a to mi mohlo být tak nějak osm devět let, jeli jsme vlakem na Kolín, v Pečkách jsme přestoupili na kouřimskou lokálku, a vystoupili v Bošicích, pár kilometrů od Svojsic.

Tam jsme pak došli pěšky. Už cestou mi táta vykládal – do posledních podrobností vykládal – svoje zážitky z dětství, jak si je cestou v mysli vybavoval. Moc jsem to nevnímal, skoro všechno jsem, já hlupák, z paměti během let vytratil – ale dobře si pamatuju, že to byly podrobnůstky, a že byl táta při tom líčení ve svém živlu. V živlu Svojsic, jemu zřejmě drahých... A potom jednou, tak po třech letech či tak nějak, když jsme šli spolu na procházku za široký svojsický rybník a dívali se přes něj na kostelík na kopečku, a na tátův rodný dům pod ním mezi kaštany, táta utrousil: chlapče, procestoval jsem toho ve světě hodně. Hádej ale, kde je to nejhezčí, a kde je mi nejlíp... Zlomil se mu hlas. Pochopil jsem, nač míří. Na tu jeho slzu jsem dosud nikdy nemohl zapomenout.

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

V podstatném jménu jako by byla ta podstatnost už zabudována. Je to slovo s podstatou. Slovo podstatné. Má substanci. Má holt ten svůj šmrnc! A co pak sloveso? Kolo koleso, tělo těleso, slovo sloveso – i sloveso je už hned na první pohled něco, do čeho se dá jakoby rovněž s chutí zakousnout. Jsou to prostě výrazy výrazné. Ale chudinka předložka! Před-ložka. Prae-positio latinsky, pre-position anglicky. Jen ji tak kamsi předložit, kamsi strčit. Kamsi zastrčit. Strkáme ji před podstatná jména. Marná sláva, nic honosného v ní asi nebude. Předložka nevypadá na nic moc. Má však už hned na první pohled jednu pozoruhodnou vlastnost: strkáme ji dopředu, kupředu, a je jí dobře vidět a i slyšet. Nu, nechme ale na hlavě. Není přece všechno jen tím, čím se býti zdá. Nedejme se mýlit tím pojmenováním. Však i předložka nemusí nutně být tou ubožačkou, tou žalostnicí jakou se nám svým pojmenováním být představuje. Ba některé české předložky jsou i skryšemi našich jazykových tajů. Hotovými bludišti. Nevěříte? Vy vážně nevěříte?

Na jaře, v létě, na podzim, v zimě. Proč ty rozdíly v předložkách? Ve Francii, v Alpách, ale na Urale, na Sibiři, na Ukrajině. Nu – patří to jednoduše k tajemným záhadám našeho vytríbeného jazyka – a to jen, prosím, jen tak pro ten začátek! Na naše předložky si totiž hned tak nikdo nepřijde. Ony ty naše české předložky se na nic moc na první pohled ani nijak nezdají, na nic moc ani nevypadají – jsou ale přece jen obklopeny nevýslovnými jazykovými taji a záhadami. Taji a záhadami nepochybně vysvětlitelnými, leč mně, laikovi, dosud nevysvětlenými. Znovu musím pro jistotu opakovat, že jazykozpyt jsem nikdy nijak soustavně nestudoval. Musím na to jít holt jen s nějakou tou fintou a vod lesa. Proč na to vůbec jít? Třeba i jen pro tu kvočičí kvoč. Však ta kvočičí kvoč bývá často zahradou valné úrody.

Žádnou záhadou ovšem není to, že naše předložky se pojí s jistými pády, některé z nich s pády několika. Na stůl – pád čtvrtý. Na stole – pád šestý. V jeteli – pád šestý. Do jetele – pád druhý. A tak dále. Podivnost, ne-li tedy přímo taj či záhada spočívá ale v tom, že v češtině záleží i na podstatném jménu, k němuž se předložka pojí, a že to podstatné jméno jako takové udává tón a dovede s naprostou rozhodností nadiktovat ten příslušný pád. Lze například říci „na obloze“, leč nikdy v obloze. Na obloze se ukázal smutnej čas. Ne tedy, že se ten smutnej čas ukázal v obloze. Ovšem v mračnu se ukazují blesky, nikoli na mračnu. Tyto české nuance samozřejmě zůstávají naprosto neschůdnou stezkou k jakémukoli porozumění anglicky hovořícím a v angličtině vychovaným individuí. Našinec to však sype z rukávu, docela automaticky a obyčejně bez jakékoli pochyby. Nuže, pomněme to, a nastavme ucho třeba již dříve obšlápnutým stezičkám. Stojí to za to.

V tomhle krámě není k dostání ani houska. Ne na krámě. Lze ale povědět, že je to všem známo, že je to jako houska na krámě. Houska na obchodě? To jistě ne. Jen v obchodě. Na trhu to ano, v trhu to nikdy. Nikdy? Ani v „jednom trhu“, jedním trhem by to nešlo zvládnout? V háji, v lese, ale ne v louce. Na venkově, ale ve městě. Na židli, leč v křesle. Ne v pohovce, ale na pohovce. Na kanapi, ale v posteli. Ve škole, ale na studiích. V základní škole, ale na gymnáziu, na průmyslovce, na universitě. Na louce, avšak v lese. Mokro je třeba na louce, ale v lese je sucho. Lze spát jen na pryčně, ale na posteli nebo i v posteli. Na slamníku, nikoli ve slamníku. Na zahradě – ale v zoologické zahradě. Na zahradě může kvést jabloň, žirafu lze ale chovat jen v zoologické zahradě. Na zoologické zahradě prostě nic nekvete. V kuchyni, leč na

toaletě. Na Vyšehradě najdete Slavín. V Podskalí bývala kdysi výtoň, a část Podskalí se dnes nazývá Výtoň. Je tedy ta Výtoň v Podskalí. Absolutně nikdy na Podskalí. Na ministerstvu se úřaduje, v parlamentě se rokuje a hlasuje. Ne v ministerstvu, ne na parlamentě. Na kole – ale nikdy na autě, vždycky jen a jen v autě. Cestující jedou ve vlaku, pan strojvůdce se veze na lokomotivě. V blátě, v písku, ale na ledě.

Ještě drastičtější jsou ale ty rozdíly v používání geografických pojmů. Na Islandu, ale v Grónsku. Na Filipínách, ale v Japonsku a v Číně. Na Kamčatce, na Aljašce leč v Dolních Ouholičkách. V Horních Počernicích, leč na Štrbském plesu. Ve Zlámané Lhotě, ale na Nové Guineji. Na Bílé hoře sice ten náš sedláček co má tu krásnou dceru pilně oře, ale já koudelníkův syn bydlím v Kutné Hoře. V Alpách, leč jen a jen na Kavkaze. Ve Skandinávii – ale rozhodně nikdy v Balkáně, jen na Balkáně. Na Urale, na Šumavě, ale v Tatrách a v Krkonoších. Jedete letos do Tater? Ne, letos jedeme na Šumavu. V Brně, v Žabovřeskách, leč na Velehradě. Zcela neproniknutelnými pravidly se však řídí předložky, jakmile narazí na pražská předměstí, nebo vůbec na pražské čtvrti. V Podolí, ale na Vyšehradě. Na Vinohradech, ale ve Vršovících, v Braníku, v Bubenči. Ovšemže jen a jen na Malé Straně, na Smíchově, na Letné, na Hradčanech. Na Vysočanech? Nikdy! Přestože Vysočany leží dost vysoko. Jsou na kopečku nad Prahou – leč ocitáme se ve Vysočanech nebo v Kobylisích. Ani na Vysočanech, ani na Kobylisích. Na Starém městě, na Novém městě, ale v Novém Městě na Moravě. Na Barrandově, i když jen a jen v Hrdlořezech nebo v Holešovicích. Tedy v parku na Letné, ale ve Stromovce. Na Proseku, ale v Podskalí. Na Albertově, na Pankráci, ale vždycky jen v Nuslích nebo v Ruzyni či v Libni. Prostě – záhada nad záhadu. Jak může, prosím vás pěkně, jak jen může takový rodilý Ostravan zavítavší do Prahy vědět, že nemůže přespát ve Smíchově ani na Libni? Ovšem záhadou samou pro sebe je ta dvojnásobná možnost: v Kladně nebo na Kladně! Jisto je, že můžeme pobývat v Domažlicích, právě tak jen v Sušici nebo ve Kdyni nebo v Ostravě, ale pouhopouze na Bečvě či na Bumbálce.

Bavit se s individuem odchovaným angličtinou o těchto odstínech našeho jazyka by se očividně podobalo házení hrachu na zeď. Angličtina si prostě slouží těmi svými “in” a “to”, popřípadě tím “into”, a tím její možnosti prakticky končí. In London, in Paris, to Madrid, to Lisbon, takže samozřejmě i in Zlámaná Lhota nebo snad “into” do Ouholiček. To pochopí i ten analfabet z vnitřní Afriky – žádný pád, žádné ptaní po vlastnostech podstatného jména, k němuž ta příslušná předložka patří. A co nás musí opět napadnout? Jenom to co nás napadá vždycky, když si s láskou a něhou pohráváme a koketujeme s jemnostmi a taji našeho jazyka – že je totiž ta naše mateřština skvostně vybroušena, že si ji ale můžeme bohužel jen strčit do kapsy i se všemi jejími výbrusy? Neřekl bych. Ono nás to nutí i k jemnému uvažování při používání jazyka. Prozatím nás to jen pozvedlo příkrou bytí vítěznou cestou nahoru z bahna, znovu se vyšvihnout a opět dohnat šťastnější Evropany...

Ještě ale přece jen na slovíčko či na dvě... Ony ty české předložky na nic moc nevypadají, ničím se moc nevychloubají, ale přece jen se ty mršky vyznačují i několika jinými kouzly. Jedním z těch čarů je to, že všechny české předložky jsou krátké, postrádají délku. Žádné „á“, „ó“ nebo „í“ – jak všichni dobře víme a známe, naše řeč činí přísný, naprosto výrazný rozdíl mezi vyslovováním krátkých a dlouhých samohlásek. A ještě mnohem pozoruhodnější je vlastnost našich předložek připoutat na sebe slovní přízvuk, přenést jej prostě automaticky zcela na sebe. Jak víme, čeština je jedinou slovanskou řečí – a vůbec jednou z mála evropských jazyků – jež má bezvýjimečně, naprosto bezvýjimečně, přízvuk na první slabice každického slova – pokud ovšem slovo není uvozeno předložkou. Jakmile se ke slovu přidruží předložka, přesouvá se důraz samočinně na ni. **Na** poli, **ve** chlévě, **za** plotem, **u** lesa. Jakmile naše české ucho zaslechne mluvčího vyslovit něco jako za **plotem**, je mluvčí okamžitě prozrazen jako Nečech, není-liž pravda? Proto se také do českého básnictví nijak nehodí klasická antická časomíra. Takže ono se řekne předložka, jako by se ani nechumelilo, ale ono se chumelí, a to velmi silně. I ty naše české předložky jako by byly obdařeny schopností kouzlit. Važme si tedy i jich!

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY NEBO VĚSTNÍK NA ROK 2015 \$25?